

ZKLAS@

WWW.MAC.PL/ZKLASA

NUMER 2/2021
ISSN 2720-0914



POD REDAKCJĄ
ROMANA LORENSA



ZKLAS@

Inspirująca społeczność dla nauczycieli i dyrektorów!

Nasi eksperci:



Dołącz już dziś!
www.mac.pl/zklasa



Wydawca:

Grupa MAC S.A.
ul. Witosa 76, 25-561 Kielce
E-mail: kontakt@mac.pl
Infolinia / Dział Obsługi Klienta: 41 366 55 55

Redaktor naczelny:

Lorens Roman

Korekta językowa:

Zaborek Paulina

Opiekun projektu:

Zdziech Maria

Autorzy tekstów:

Banaś Aneta
Dworzycka Maria
Działdowska Marta
Kawalec Jacek
Lorens Roman
Mazurek Anna
Szkota Agnieszka
Wilmańska Joanna
Zdziech Maria



Szanowni Państwo!



Wakacje... znów są wakacje. ☺ W zasadzie to całkiem fajny czas, a jeśli słońce podtrzyma dotychczasową dobrą passę, to dojdzie jeszcze kilka innych przyjemności, takich jak pływanie, opalanie się, czy też długie wieczorne rozmowy.

Wakacje można również spędzić @ktywnie i ... Z Klasą ☺ A zatem - co w tym numerze? Oczywiście jest wszystkiego po trochu. Niezwykle ciekawe artykuły dedykowane nauczycielom przedszkolnym autorstwa Agnieszki Szkoła, Marty Działdowskiej oraz Ani Mazurek. Zachęcam również, szczególnie nauczycieli szkolnych, do lektury artykułów Anety Banaś, Marii Dworzyckiej oraz Joanny Wilmańskiej. Piotr Kawalec napisał ciekawy tekst dla nauczycieli matematyki, natomiast zainteresowanych tematem praktyk studenckich odsyłam do artykułu mojego autorstwa.

Wakacje w tym roku upływają również pod hasłem: „Aktywna tablica”. Najwyższy czas na to, aby poznać sprzęt przed dokonaniem zakupu. O tym, jak dokonać najlepszego wyboru podpowie w swoich artykułach Maria Zdziech – menedżer produktów MAC Technologie. Jak widzicie wakacyjny numer magazynu Z Klasą jest pełny treści wszelakich, zawsze jednak ważnych, potrzebnych i pozytywnych - bo właśnie taki też jest nasz magazyn: zawsze stojący po tej lepszej, jasnej stronie życia! ☺ Zapraszam do lektury wakacyjnego numeru.

Na koniec życzę Wam jeszcze udanego odpoczynku i zapraszam do odwiedzania naszej grupy Z Klasą na .

Roman Lorens
Redaktor naczelny

Spis treści

5

Maria Zdziech
Świadomość wyboru ...

11

Maria Zdziech
Postaw na najlepsze !

17

Agnieszka Szkoła
Sfery rozwoju dziecka w wieku przedszkolnym

29

Marta Działdowska
Twórczość plastyczna dzieci w wieku przedszkolnym

37

Aneta Banaś
Kreatywność nauczyciela inspiracją rozwoju pasji i talentu ucznia

43

Anna Mazurek
Lęk u przedszkolaka

49

Maria Dworzycka
O współpracy polonisty i nauczyciela biblioteki

55

Jacek Kawalec
T jak board, czyli słowo o tablicach

59

Joanna Wilmańska
Nienormalna normalność

65

Andrzej Bieniek, Jakub Łapiński
Interaktywna edukacja

67

Roman Lorens
Praktyki studenckie w szkole



kompleksowe
rozwiązania
dla edukacji

=



+



+





Dywan interaktywny FlySky

Aktywna tablica



Blisko 120 aplikacji

Gry logiczne, symulacyjne, rytmiczne, muzyczne, sensoryczne i wiele innych, wspierających również specjalne potrzeby edukacyjne.

To będą aktywne zajęcia
Zamów teraz!

- ▶ Dostarczyliśmy blisko 10 000 sztuk produktów w ramach projektu Aktywna tablica.
- ▶ Zamontowaliśmy ponad 12 000 urządzeń na terenie całego kraju!
- ▶ Przeprowadziliśmy kilkadziesiąt szkoleń z obsługi urządzeń TIK.

Zobacz więcej:
www.mac.pl/aktywnatablica

Świadomość wyboru ...

Maria Zdziech

Jeszcze kilka lat temu posiadanie w sali lekcyjnej tablicy interaktywnej lub monitora, było marzeniem wielu nauczycieli. Sytuacja powoli zaczęła się zmieniać, kiedy w 2017 roku wystartowała pierwsza edycja rządowego projektu o nazwie „Aktywna tablica”. Dzięki pozyskanym z programu środkom finansowym, szkoły podstawowe, mogły zakupić: tablice i monitory interaktywne, projektory oraz nagłośnienie. Sukces pierwszej edycji sprawił, że co roku pojawiały się kolejne edycje tego projektu. Ze względu na pandemię COVID-19 i nauczanie zdalne lub hybrydowe, katalog produktowy powiększył się o laptopy.

W 2020 roku MEiN ogłosiło duże zmiany w zakresie programu „Aktywna tablica” na lata 2020-2024. Najważniejszą zmianą jest nowa grupa beneficjentów, która może otrzymać środki finansowe. Są to już nie tylko szkoły podstawowe, które w latach 2017 – 2019, nie otrzymały środków finansowych, ale również: szkoły ponadpodstawowe, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze oraz szkoły podstawowe, które posiadają w swojej placówce uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Poszerzeniu uległo również portfolio produktowe, które dla każdego beneficjenta zawiera inne kategorie produktowe, niezbędne do pracy w danym typie placówki.

źródło: www.mac.pl/aktywnatablica

 Szkoły podstawowe, które nie otrzymały dofinansowania w latach 2017-2019:	 Szkoły ponadpodstawowe:	 Szkoły podstawowe z SPE:	 Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze:
 monitory i tablice interaktywne  projektory  nagłośnienie  laptopy wraz ze sprzętem przetwarzającym wizerunek i głos  zestaw dla nauczyciela (laptop + kamera internetowa, słuchawki, mikrofon, tablet graficzny)	 monitory i tablice interaktywne  projektory  nagłośnienie  specjalistyczne oprogramowanie lub materiały edukacyjne wykorzystujące TIK  laptopy wraz ze sprzętem przetwarzającym wizerunek i głos  zestaw dla nauczyciela (laptop + kamera internetowa, słuchawki, mikrofon, tablet graficzny)	 pomoc dydaktyczne lub narzędzia do terapii  specjalistyczne oprogramowanie do pomocy dydaktycznych lub narzędzi do terapii  pomoc dydaktyczne dla uczniów niewidomych  komputery stacjonarne lub laptopy  laptopy wraz ze sprzętem przetwarzającym wizerunek i głos  zestaw dla nauczyciela (laptop + kamera internetowa, słuchawki, mikrofon, tablet graficzny)	 drukarki brailowskie  drukarki druku wypukłego  drukarki 3D
ZOBACZ SZCZEGÓŁY	ZOBACZ SZCZEGÓŁY	ZOBACZ SZCZEGÓŁY	ZOBACZ SZCZEGÓŁY

Ogromna liczba ofert, która trafia w ręce Klienta, sprawia, że wybór odpowiedniego sprzętu staje się trudnym do „zgryzienia orzechem”. Jak rozpoznać, że dany sprzęt, sprawdzi się w naszej placówce i spełni oczekiwania kadry nauczycielskiej? Czy zaspokoi on ciekawość poznawczą i pobudzi chęć do nauki u naszych uczniów? Na co zwrócić uwagę, wybierając sprzęt tak, żeby posłużył nam na wiele lat?

PROFESJONALNY DORADCA

Grupa MAC S.A. jest polską firmą rodzinną ze 100-procentowym polskim kapitałem i należy do czołówki wydawnictw edukacyjnych w kraju. Od ponad 30 lat wspieramy nauczycieli i uczniów w codziennej edukacji, wydając podręczniki, ćwiczenia, materiały edukacyjne i metodyczne. Jesteśmy blisko nauczyciela – posiadamy sieć blisko 150 konsultantów oświatowych na terenie całego kraju. Jako jedyni na polskim rynku edukacyjnym oferujemy kompleksowe wsparcie dla żłobków, przedszkoli i szkół. W ofercie wyposażenia posiadamy ponad 4.000 produktów.

Grupa MAC, pod marką MAC Technologie dostarcza Klientom sprzęt w programie „Aktywna tablica” od samego początku powstania projektu. Możemy pochwalić się ponad 10.000 sztuk sprzedanych urządzeń, przeszkoleniem ponad 80.000 nauczycieli i dyrektorów z zakresu obsługi oraz wykorzystania urządzeń TIK.



Służymy naszą wiedzę i pomocą z zakresu doboru produktów, czy pomocy przy składaniu wniosków. Nasi Klienci otrzymują fachową pomoc i doradztwo na każdym etapie procesu sprzedaży.

Dzięki tak bogatemu doświadczeniu, zdobytemu przez udział w poprzednich edycjach projektu „Aktywna tablica”, chcemy się z Państwem podzielić zdobytą wiedzą, jak dokonać wyboru, który okaże się strzałem w dziesiątkę.

Przedstawiamy wskazówki, na co zwrócić szczególną uwagę przy wyborze konkretnego rodzaju produktu.



kompleksowe
rozwiązania
dla edukacji

=



+



+





wybór monitora interaktywnego

Wybierając **monitor interaktywny** do placówki należy zwrócić szczególną uwagę na następujące podstawowe parametry:

- **przekątna zewnętrzna** – trzeba pamiętać o doborze wielkości monitora do grupy wiekowej dzieci, którym urządzenie będzie służyło;

! W ofercie MAC Technologie są do wyboru monitory o rozmiarach przekątnych: 55", 65", 75".

- **rozdzielczość i kontrast wyświetlania** – im wyższe parametry, tym lepsza jakość oglądania prezentowanych treści. Najbardziej komfortowa praca, to minimalna rozdzielczość, jaka jest wyświetlana w standardzie Full HD. Najlepsze efekty wyświetlania daje standard określany mianem 4K.

! W ofercie MAC Technologie wszystkie monitory pracują w rozdzielczości 4K.

- **okres gwarancji** – zawsze trzeba pamiętać, że sprzęt interaktywny może w codziennej pracy ulec zniszczeniu, dlatego warto zainwestować w urządzenia, na które producent udziela długiego okresu gwarancyjnego;

! W ofercie MAC Technologie monitory interaktywne w wersji Premium posiadają najdłuższą gwarancję na rynku – aż 5 lat!

- **oprogramowanie** – dobrej jakości sprzęt, powinien być wyposażony w dedykowane oprogramowanie, które jest bezpłatnie aktualizowane bez dodatkowych wymagań.

! Każdy monitor MAC Technologie posiada dożywotni, bezpłatny dostęp do oprogramowania EClass. Pozwala ono na: samodzielne tworzenie prezentacji, wstawianie zdjęć, nagrań dźwiękowych, czy materiałów wideo. Posłuży do codziennej pracy podczas lekcji za pomocą wbudowanych narzędzi edytorskich.





wybór tablicy interaktywnej

Wybierając **tablicę interaktywną** do placówki należy zwrócić szczególną uwagę na następujące podstawowe parametry:

- **rodzaj powierzchni** (stalowa, ceramiczna) – wersja z powierzchnią stalową jest tańsza, ale nie zaleca się pisania po takiej powierzchni pisakami suchościeralnymi. Natomiast powierzchnia ceramiczna umożliwia nam pisanie pisakami suchościeralnymi po powierzchni, bez ryzyka uszkodzenia tablicy.



W ofercie MAC Technologie dostępne są tablice tylko o powierzchni ceramicznej, suchościeralnej oraz dedykowane do nich skrzydła o właściwościach magnetycznych i suchościeralnych. Skrzydła umożliwiają zwiększenie powierzchni roboczej do pisania flamastrami suchościeralnymi po ich powierzchni.

- **przekątna zewnętrzna** – trzeba pamiętać o doborze wielkości tablicy do grupy wiekowej dzieci, którym urządzenie będzie służyło. Dla dzieci młodszych najlepszym rozwiązaniem jest tablica panoramiczna. Jej wymiary pozwalają na lepsze wykorzystanie pełnego obszaru roboczego.



W ofercie MAC Technologie są do wyboru tablice o rozmiarach przekątnych: 82" (panoramiczna) i 86".

- **okres gwarancji** – każdy sprzęt interaktywny może w codziennej pracy ulec zniszczeniu, dlatego warto zainwestować w urządzenia, na które producent udziela długiego okresu gwarancyjnego;



Wszystkie tablice pod marką MAC Technologie posiadają najdłuższą gwarancję na rynku – aż 5 lat!

- **oprogramowanie** – sam sprzęt nie jest wystarczającym elementem do pracy edukacyjnej, potrzebne są narzędzia, które umożliwią pracę z zasobami cyfrowymi.



Każda tablica MAC Technologie posiada dożywotni, bezpłatny dostęp do oprogramowania EClass. Pozwala ono na: samodzielne tworzenie prezentacji, wstawianie zdjęć, nagrań dźwiękowych, czy materiałów wideo. Posłuży do codziennej pracy podczas lekcji za pomocą wbudowanych narzędzi edytorskich.

Aktywna tablica



Wybierając **projektor** do placówki należy zwrócić szczególną uwagę na następujące podstawowe parametry:

- **rodzaj rzutu** (standardowy, krótki, ultrakrótkoogniskowy) – najbardziej komfortową pracę zapewni wybór projektora o rzucie ultrakrótkoogniskowym. Dzięki niemu zyskuje się odległość projekcyjną ok. 30-50 cm, co sprawia, że cień generowany przez użytkownika jest najmniejszy i źródło światła nie jest zasłonięte. Rzut krótki pozwala uzyskać odległość projekcyjną na poziomie ok. 70–100 cm, natomiast rzut standardowy – powyżej 300 cm. W przypadku wyboru rzutu standardowego, cień generowany na tablicy jest największy, co sprawia, że praca jest najmniej komfortowa.



W ofercie MAC Technologie znajdują się projektory o wszystkich trzech rzutach. Na kolejnej stronie przedstawiamy niezwykle pomocną infografikę w tematyce rzutów projektorów.

- **system projekcyjny** – najlepszą jakość oferuje system 3LCD. Dzięki takiej technologii obrazy są jasne w nawet najbardziej oświetlonych pomieszczeniach, nie ma tzw. „efektu tęczy kolorów”, a sprzęt charakteryzuje się niskimi kosztami eksploatacji. Starszą technologią jest DLP, która pozwala na uzyskanie dużego kontrastu i lepszego odwzorowania czerni w wyświetlanych obrazach.



W ofercie MAC Technologie znajdują się projektory zarówno w technologii 3LCD, jak również DLP.

- **jasność** - im wyższy parametr, tym lepsza jakość wyświetlanego obrazu w nawet najbardziej oświetlonych pomieszczeniach. Trzeba zwrócić uwagę, czy w podanych przez producenta parametrach jasność dla światła białego i kolorowego, jest taka sama!
- **czas pracy lampy** – im wyższa wartość, tym dłużej będzie można się cieszyć nienaganną pracą urządzenia;
- **okres gwarancji** – zawsze trzeba pamiętać, że sprzęt interaktywny może w codziennej pracy ulec zniszczeniu, dlatego warto zainwestować w urządzenia, na które producent udziela długiego okresu gwarancyjnego;
- **źródło światła** – większość modeli projektorów na rynku oferuje technologie lampowe, najnowszą zaś technologią jest zastosowanie lasera. Dzięki temu jakość wyświetlanego obrazu, czas użytkowania projektora jest na najwyższym poziomie!

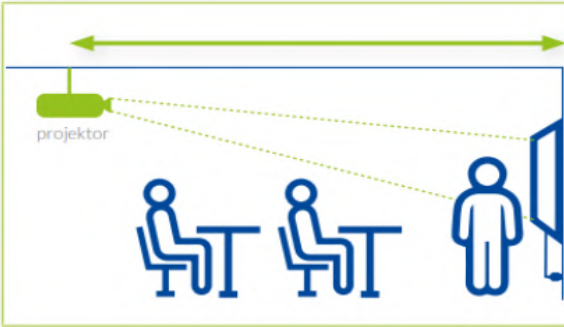
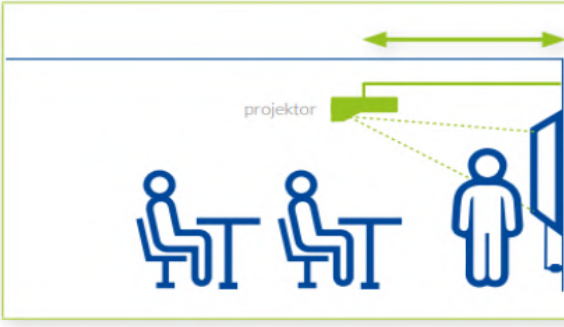
- **koszty lampy** – konieczne jest, aby zwrócić szczególną uwagę na cenę wymiany lampy. Wiele modeli na rynku oferuje bardzo tanie projektory, których koszt lampy wynosi niemal równowartość ceny nowego projektora. Wybierając sprzęt, który ma służyć przez wiele lat – trzeba zadbać, aby cena wymiany lampy w przyszłości nie stanowiła wartości nowego projektora!

Z naszych porad dotyczących wyboru odpowiedniego sprzętu, skorzystało już tysiące nauczycieli i dyrektorów w całej Polsce. Konsultanci Grupy MAC są do Państwa dyspozycji, pomagając na każdym etapie wyboru, zamówienia, instalacji i użytkowania sprzętu.

Zapraszamy serdecznie do kontaktu, numer telefonu, bezpośrednio do konsultanta oświatowego z Państwa terenu, można znaleźć na stronie internetowej: www.mac.pl/kontakt

Maria Zdziech
MAC Technologie

źródło: www.mac.pl/multimedia/projektory

 3–3,5 m	STANDARDOWY	Odległość projekcyjna Komfort pracy Wielkość rzucanego cienia Rekomendowany uchwyt	powyżej 3 m niski bardzo duży TOW202 (M) TOW203 (L)
 70–100 cm	KRÓTKI	Odległość projekcyjna Komfort pracy Wielkość rzucanego cienia Rekomendowany uchwyt	ok. 70–100 cm wysoki umiarkowany 700265
 30–50 cm	ULTRAKRÓTKI	Odległość projekcyjna Komfort pracy Wielkość rzucanego cienia Rekomendowany uchwyt	ok. 30–50 cm bardzo wysoki mały w zestawie z projektorem

Postaw na najlepsze !

Maria Zdziech

Po przeczytaniu poprzedniego artykułu: „Świadomość wyboru...”, już zapewne masz sporą wiedzę dotyczącą świadomego wyboru sprzętu interaktywnego. Wiesz, na co zwrócić uwagę, kiedy wybierasz sprzęt „szyty” na miarę Twoich potrzeb. Pójdźmy zatem krok dalej i wybierzmy odpowiedni zestaw, który sprawdzi się w Twojej pracy edukacyjnej. Żeby ułatwić dokonanie wyboru, przygotowaliśmy dla naszych Klientów obszerny folder produktowy Aktywna tablica 2021.

Jest to kompendium wiedzy, którą należy zdobyć przystępując do projektu:

- harmonogram projektu,
- kwoty dofinansowania,
- podział beneficjentów,
- kategorie produktowe,
- wykaz produktów.

Folder zawiera gotowe zestawy, w skład których wchodzi różnorodny, niezbędny do prowadzenia zajęć propozycje produktowe. Z kilkoma z nich możecie się Państwo zapoznać na następnych stronach magazynu Z Klasą.



Liczba przygotowanych przez nasz zespół propozycji nie tylko Państwa zainteresuje, ale pozwoli również wybrać sprzęt i pomoce dydaktyczne z najwyższej półki produktowej. Serdecznie zachęcamy, do zapoznania się z folderem, który znajdziecie Państwo na naszej stronie internetowej, poświęconej projektowi Aktywna tablica: www.mac.pl/aktywnatablica.

Maria Zdziech

absolwentka Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

(magister pedagogiki medialnej z informatyką)

absolwentka Uniwersytetu im. Jana Kochanowskiego w Kielcach

kierunek: Pomoc psychologiczno- pedagogiczna i interwencja kryzysowa

posiadaczka tytułu MIE Expert 2018-2019, 2020- 2021 przyznanego przez Microsoft

MAC Technologie



kompleksowe
rozwiązania
dla edukacji

=



+



+



Postaw na najlepsze!

SZKOŁA PODSTAWOWA

14 000 ZŁ - 6 PRODUKTÓW

ZESTAW 1



Zobacz więcej na:
WWW.MAC.PL/AKTYWNATABLICA



Zestaw składa się z:

- 3 sztuk interaktywnych MAC Tablic ceramicznych o przekątnej 86"
- 3 sztuk projektorów Epson EB-01 o rzucie standardowym.

Najważniejsze cechy MAC Tablicy 86":

- 10 punktów dotyku
- długi okres gwarancji wynoszący aż 5 lat
- dożywotnia licencja oprogramowania interaktywnego EClass w języku polskim

Najważniejsze cechy projektora Epson EB- 01:

- technologia 3LCD
- wysokie parametry kontrastu: 15 000: 1
- jasność lampy to: 3 300 lumenów (światło białe i kolorowe)

Pełne okablowanie, montaż wraz z instalacją i szkolenie instruktażowe otrzymujesz w cenie!



Polecam dla Ciebie!

Maria Zdziech

Menedżer ds. produktu
MAC Technologie

www.mac.pl/aktywnatablica



Postaw na najlepsze!

SZKOŁY PODSTAWOWE Z SPE

43 750 ZŁ - 16 PRODUKTÓW

ZESTAW 2



Zobacz więcej na:

WWW.MAC.PL/AKTYWNATABLICA

mac
TECHNOLOGIE

Zestaw składa się z:

- 2 sztuk urządzenia interaktywnego FlySky wraz z 8 pakietami aplikacji dodatkowych (4 pakiety na 1 urządzenie).
- dodatkowo w zestawie znajdziesz aż 5 sztuk laptopów Acer z procesorem Intel Core i3
- oraz oprogramowanie terapeutyczne z serii mTalent dedykowane do pracy z dziećmi ze SPE.

Najważniejsze cechy urządzenia interaktywnego FlySky:

- ponad 120 aplikacji w zestawie startowym + 4 pakiety dodatkowych aplikacji (ok. 29 gier)
- automatyczna kalibracja
- automatyczne dopasowanie jakości wyświetlania do poziomu oświetlenia w pomieszczeniu
- aplikacje są dostosowane do różnorodnych form terapii i pracy z dziećmi
- ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi
- technologia "No shadow"



Polecam dla Ciebie!

Maria Zdziech

Menedżer ds. produktu
MAC Technologie

www.mac.pl/aktywnatablica

mac
TECHNOLOGIE

Postaw na najlepsze!

SZKOŁA PODSTAWOWA

14 000 ZŁ - 3 PRODUKTY

ZESTAW 3



Zobacz więcej na:
WWW.MAC.PL/AKTYWNATABLICA



Zestaw składa się z:

- 1 sztuki MAC Monitora w rozmiarze 55" - wersja Premium,
- 1 sztuki MAC Tablicy ceramicznej o powierzchni 86"
- 1 sztuki projektora Epson EB-530 o rzucie krótkim.

Najważniejsze cechy MAC Monitora 55" wersja Premium:

- współczynnik kontrastu: 4 000 : 1
- rozdzielczość : 4K
- długi okres gwarancji wynoszący 5 lat
- uchwyt montażowy, 2 długopisy interaktywne, dostęp do szkolenia online - w cenie

Najważniejsze cechy MAC Tablicy 86":

- 10 punktów dotyku
- długi okres gwarancji wynoszący aż 5 lat
- dożywotnia licencja oprogramowania interaktywnego EClass w języku polskim

Najważniejsze cechy projektora Epson EB- 530:

- technologia 3LCD
- wysokie parametry kontrastu: 16 000: 1
- jasność lampy to: 3 200 lumenów (światło białe i kolorowe)

Pełne okablowanie, montaż wraz z instalacją i szkolenie instruktażowe otrzymujesz w cenie!



Polecam dla Ciebie!

Maria Zdziech

Menedżer ds. produktu
MAC Technologie

www.mac.pl/aktywnatablica



Postaw na najlepsze!

SZKOŁA PODSTAWOWA

14 000 ZŁ - 2 PRODUKTY

ZESTAW 4



2 szt.

65 cali

Zobacz więcej na:

WWW.MAC.PL/AKTYWNATABLICA

mac
TECHNOLOGIE

Zestaw składa się z:

- 2 sztuk MAC Monitora w rozmiarze 65" - wersja Premium

Najważniejsze cechy MAC Monitora 65" wersja Premium:

- współczynnik kontrastu: 4 000 : 1
- rozdzielczość : 4K
- wersja systemu Android 8.0
- długi okres gwarancji wynoszący 5 lat
- uchwyt montażowy, 2 długopisy interaktywne, dostęp do szkolenia online - w cenie

Pełne okablowanie, montaż wraz z instalacją i szkolenie instruktażowe otrzymujesz w cenie!



Polecam dla Ciebie!

Maria Zdziech

Menedżer ds. produktu
MAC Technologie

www.mac.pl/aktywnatablica

mac
TECHNOLOGIE

Aktywna tablica

2021-2024



Polecane produkty

Dla szkół podstawowych, które nie otrzymały dofinansowania w latach 2017-2019:



Monitory
interaktywne*



Tablice
interaktywne



Projektory



Laptopy



Nagłośnienie



Zestaw
dla nauczyciela

Dla szkół podstawowych z SPE:



Laptopy



Zestaw
dla nauczyciela



Urządzenia
interaktywne



Biofeedback



Programy
edukacyjne



Pomoce
dydaktyczne

Dla szkół ponadpodstawowych:



Monitory
interaktywne*



Tablice
interaktywne



Projektory



Laptopy



Nagłośnienie



Zestaw
dla nauczyciela



Nauka
programowania

Dla specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych (SOSW):



Drukarki 3D*



Drukarki brailowskie

Zapytaj konsultanta oświatowego o ceny projektowe dla edukacji

Zobacz więcej na:

WWW.MAC.PL/AKTYWNATABLICA | 🔍

* Przy zakupie na 0% stawce VAT

mac
TECHNOLOGIE

mac
DYDAKTYKA

Sfery rozwoju dziecka w wieku przedszkolnym

Agnieszka Szkoła

Charakteryzując wiek przedszkolny, należy zdefiniować, iż jest to okres w życiu dziecka poprzedzający rozpoczęcie obowiązkowej nauki szkolnej, przypadający pomiędzy trzecim a szóstym rokiem życia młodego człowieka. Okres ten jest związany z przejściem od prymitywnych form działania dziecka do form bardziej rozwiniętych. Dziecko uczy się przekształcać wyniesione z domu wzory działania. Przekształcanie to jest tylko możliwe gdy pozna ono i zrozumie sens samego wzoru działania.¹

E. Hurlok twierdzi, iż rozwój własności fizycznych i psychicznych jest ciągły, lecz nigdy nie jest taki sam dla całego organizmu. Typowe dla tego wieku własności, ogólnie przyjęte prawidłowości rozwoju mogą ulec zmianie. W procesie rozwoju określone jego fazy wywierają wpływ na stany następne, zmieniając je.²

W tym właśnie okresie rozwojowym dziecka następują typowe i znaczące zmiany w sferze fizycznej, poznawczej, emocjonalno-społecznej oraz moralno-społecznej.

Chcąc scharakteryzować sferę fizyczną przypadającą na wiek przedszkolny, trzeba wyjaśnić pojęcie „rozwój fizyczny”. Jest ono bardzo obszerne, ponieważ obejmuje całokształt biologicznych, biochemicznych i biofizycznych zmian zachodzących w organizmie. Procesy te warunkują rozrastanie się i dojrzewanie organizmu.

Zmiany, które obserwujemy u człowieka są przejawem tych procesów. Następują one po sobie w określonej kolejności oraz kierunku i są nieodwracalne. Ukształtowanie cech dziecka zależne jest od całego szeregu czynników, przede wszystkim natury biologicznej i środowiskowej. Czynnikiem biologicznym są pewne predyspozycje, które dzieci dziedziczą po swoich rodzicach. Są one predysponowane do osiągnięcia dużych lub małych wymiarów ciała, do szybkiego lub wolniejszego tempa procesów rozwojowych. Na to dziedziczne podłoże nakładają się warunki środowiskowe, w jakich dziecko wzrasta.



Jeżeli od urodzenia otoczone jest ono właściwą, racjonalną opieką, która zaspakaja jego potrzeby fizyczne i psychiczne – rozwój będzie przebiegał zgodnie z zadatkami dziedzicznymi.

¹ B. Smykowski, Wiek przedszkolny, [w:] A. J. Brzezińska (red.), Psychologiczne portrety człowieka, Gdańsk 2005, s. 170.

² E.B. Hurlok, Rozwój dziecka, PWN, Warszawa 1985, s. 79.

Dziecko przebywające w złych warunkach środowiskowych, nieodpowiednio żywione, niewłaściwie pielęgnowane, wychowujące się w złej atmosferze rodzinnej – rośnie w znacznie mniejszym tempie, rozwija się wolniej, nie ma szans realizowania swych genetycznych przesłanek. Pojawiają się opóźnienia rozwojowe.³

Rozwój nie przebiega w jednakowym tempie i rytmie, gdyż są w życiu dziecka okresy przyspieszonego i zwolnionego wzrastania, nasilenie i osłabienie procesów dojrzewania poszczególnych organów i ich funkcji. Wiedza w tym zakresie pomaga w interpretowaniu zjawisk rozwojowych: traktowania ich jak prawidłowych, fizjologicznych lub wymagających zaostrożenia czujności w celu zapobiegania ewentualnym odchyleniom.



Szybkość procesów rozwojowych od 3 do 7 roku życia maleje w porównaniu z okresem wcześniejszym. Dotyczy to nie tylko procesów somatycznych (wysokość, ciężar ciała), ale i poszczególnych organów.

Nieco wolniejsze tempo rozwoju wykazuje mózg (najintensywniejszy rozwój tkanki mózgowej następuje w pierwszych trzech latach życia), znacznie wolniejsze trzustka i żołądek, zupełnie wolne śledziona, nerki i płuca. Należy dodać, iż układ trawienny osiąga już w drugim roku życia pełną sprawność trawienną, jest on jednak bardziej wrażliwy na działanie czynników uszkadzających, takich jak zarazki, niewłaściwa dieta, nieświeże pokarmy.

Wraz ze wzrostem wzmożonej aktywności ruchowej następuje szybki rozwój kości, powstaje cały szereg punktów kostnienia (w obrębie kości ramieniowej, przedramienia, nadgarstka, palców, kości udowej, podudzia i stopy). Przejawem poprawnie przebiegających procesów kostnienia jest wymiana zębów mlecznych na stałe.

Równocześnie wraz z rozwojem kości intensywnie rozwija się układ mięśniowy, zwiększa się w znaczącym stopniu masa mięśni. Zmianie też ulegają wysokość i ciężar ciała, które na przełomie 6–7 roku życia są tak intensywne, że dla swego charakteru zostały nazwane „skokiem” szkolnym.

Stabilizuje się „postawa ciała”, czyli układ poszczególnych odcinków ciała zapewniający człowiekowi możliwość utrzymywania się w pozycji stojącej. Jej głównym elementem jest kręgosłup, miednica, klatka piersiowa, kończyny. Postawa stanowi zbiór indywidualnych cech i ma ogromne znaczenie dla zdrowia człowieka.

³ R. Kurniewicz-Witkaczowa, Dziecko w wieku przedszkolnym, PZWL, Warszawa 1978, s.35–36.

Przeciętną postawę dziecka w wieku przedszkolnym charakteryzuje: wypukły „duży” brzuch, w kręgosłupie wyraźnie zaznaczone wygięcia lędźwiowe, nieznaczne wygięcie piersiowe, lekki przykurcz z bioder i ugięcie kolan.

Wraz z dojrzewaniem układu nerwowego oraz narządów ruchu, następuje rozwój sprawności ruchowych. Przebiega on w dwóch kierunkach: rozwoju umiejętności praktycznych, polegających na zdolności posługiwania się przedmiotami i narzędziami codziennego użytku oraz rozwoju sprawności ruchowych, wywodzących się z tak zwanych ruchów swobodnych i postawno-lokomocyjnych.

Dzieci w okresie przedszkolnym cechują się bardzo dużą ruchliwością: chętnie biegają, skaczą, przysiadają, wspinają się, podnoszą i przenoszą rozmaite rzeczy, nieustannie są czymś zaabsorbowane. Między 5–6 rokiem życia ogromnie nasila się potrzeba ruchu, a to za sprawą szybkiego przyrostu masy mięśniowej. Owa potrzeba ruchu to tak zwany „głód ruchu”. Przedszkolak opanowuje swobodny chód i bieg, a czynności te cechują się właściwym rytmem, płynnością i harmonią. Nadal jednak czynnościom dziecka brak elastyczności, dokładności i przewidywania. Dzieci w tym wieku przyswajają kilka umiejętności ruchowych jednocześnie. Kształtują się kombinacje różnych form ruchu: biegu i skoku, biegu i kopnięcia piłki, chwytu i rzutu. Zaznacza się duża zmienność ruchów oraz niska zdolność do koncentracji na jednej czynności.⁴

Zachodzące w rozwoju fizycznym zmiany między 3–7 rokiem życia charakteryzują się zwiększoną wydolnością całego organizmu oraz poszczególnych jego organów. Wraz ze zwiększającymi się wymiarami ciała postępującymi wraz z wiekiem dziecka następuje intensywny wzrost wysokości i zwiększa się waga ciała. Zmieniają się proporcje ciała poprzez wydłużenie kończyn i znaczny przyrost masy mięśniowej oraz ostateczne ukształtowanie się krzywizn kręgosłupa. Wraz z wiekiem zwiększa się również wydolność organizmu do większego wysiłku fizycznego, spowodowana rozwojem organów wewnętrznych, zwłaszcza serca i płuc.

Większość zmian w rozwoju fizycznym prowadzi do rozwinięcia motoryki dziecka, która przejawia się m.in. we wzroście koordynacji ruchów, powodując większą precyzję wykonywanych czynności. Stąd dziecko 6-letnie przejawia dużą aktywność ruchową.



⁴ J. Strelau, Psychologia, podręcznik akademicki, Podstawy psychologii, Gdańsk 2003, t. 1 i 2, s.299.

Równocześnie rozwój układu nerwowego ułatwia szybsze przyswojenie nowych form działalności oraz umożliwia lepszą kontrolę nad własnymi ruchami, by skutecznie nimi kierować lub je korygować. Taki poziom rozwoju ruchowego pozwala na podjęcie przez dziecko różnorodnej działalności oraz angażowanie się w gry i zabawy nieodzowne dla dalszego rozwoju procesów poznawczych i określonych umiejętności.⁵

Wraz ze sferą fizyczną związany jest także rozwój psychiczny dziecka. W trakcie swojej aktywności ruchowej poznaje ono coraz więcej nowych przedmiotów i zachodzących zjawisk. Posługując się przedmiotami, coraz łatwiej różnicuje ich cechy. Ale dopiero w szóstym roku życia rozpoznaje prawidłowo konkretne przedmioty i kształty, np. figury geometryczne.



Zdaniem L. Wołoszynowej udział możliwie największej liczby narządów zmysłowych w percepcji zwiększa zmysłową aktywność dziecka,

zapewniając mu pełniejsze, konkretniejsze i dokładniejsze spostrzeżenia.⁶

Charakterystyczny dla wieku przedszkolnego rozwój percepcji jest ściśle powiązany z działaniem podejmowanym przez dziecko. Budowanie, konstruowanie, manipulowanie, układanie, rysowanie itd. powodują, że czynności inicjowane spontanicznie przez dziecko rozwijają u niego coraz to bardziej świadome czynności postrzegania. Poprzez rozwój spostrzeżeń dziecko uzyskuje lepszą orientację w otaczającym świecie, a wyodrębnione właściwości przedmiotów lepiej ukierunkowują jego działanie. Jest to wynikiem doskonalenia się zdolności do dokonywania analizy i syntezy spostrzeżeniowej.⁷

W wieku przedszkolnym większość dzieci ma trudności z analizą i syntezą danych spostrzeżeniowych, ponieważ percepcję cechuje znaczny stopień synkretyzmu, powodujący całościowe odbieranie przedmiotów i zjawisk bez uchwycenia poszczególnych elementów składowych.

Natomiast jeśli postrzegany obiekt jest bliski doświadczeniu dziecka, to potrafi ono powiązać poszczególne elementy w jedną całość.⁸

Poziom dokonywania analizy i syntezy zależy nie tylko od możliwości rozwojowych dziecka, lecz i od treści konkretnych spostrzeżeń.

W wieku przedszkolnym zwiększa się zakres tego, co może być przedmiotem analizy.

⁵ K. Kamińska, Konsekwencje reformy edukacyjnej, Żak, Warszawa 1999, s.17–18.

⁶ L. Wołoszynowa, Rozwój i wychowanie dzieci w młodszy wieku, WSiP, Warszawa 1967, s.84.

⁷ M. Przetacznik-Gierowska, G. Makiełło- Jarża, Psychologia rozwojowa i wychowawcza wieku dziecięcego, Warszawa 1992, s.96.

⁸ Tamże, s.105.

Dziecko zaczyna różnicować przedmioty ze względu na ich cechy, m.in. zwraca uwagę na kształt. Systematycznie, a jednocześnie w sposób zorganizowany i ukierunkowany eksploruje przedmioty w toku działania, przez co zwiększa i poszerza zakres informacji o nich oraz o różnych związkach między ich składnikami.

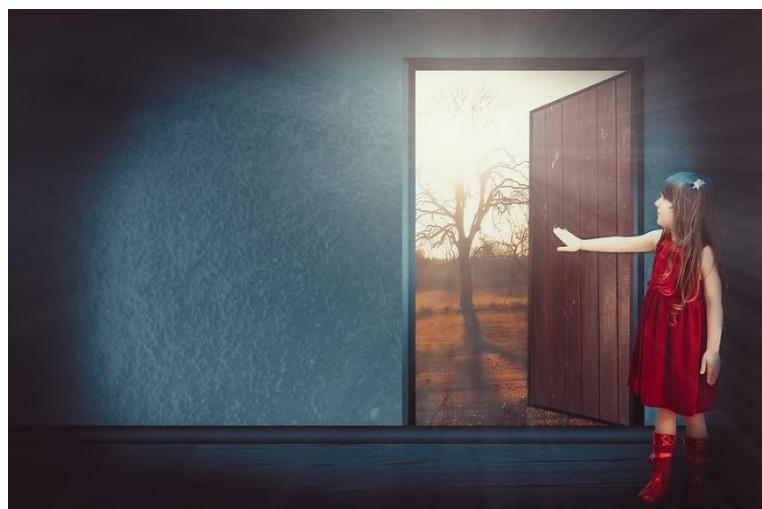
Rozwój percepcji wzrokowej i słuchowej musi odpowiadać wymaganiom, jakie stawia przed dzieckiem proces nauki czytania i pisanie. Proces ten wymaga subtelnej różnicowania znaków graficznych oraz analizy struktur językowych w celu wyodrębnienia wyrazów w zdaniach oraz dźwięków w wyrazach.

W okresie przedszkolnym dzięki wrażliwości zmysłów, zwłaszcza wzroku i słuchu, wzrasta u dziecka reakcja na bodźce złożone. Uwaga jest mimowolna i skoncentrowana przede wszystkim na silnych bodźcach. Powoli kształtuje się spostrzeganie całościowe, którym kieruje nowość, a chaotyczne zainteresowanie dziecka, ze względu na stopniowe wykształcanie się uwagi dowolnej, ustępuje miejsca analizie i syntezie postrzeganego materiału.

W miarę rozwoju dziecka i gromadzenia przez nie coraz większej liczby doświadczeń oraz ich porządkowania i różnicowania większego znaczenia zaczyna nabierać pamięć, która jednak przez prawie cały okres przedszkolny ma charakter mimowolny. Dopiero około szóstego roku życia zaczynają się pojawiać początki pamięci dowolnej, która umożliwia nabywanie doświadczeń, przechowywanie ich, a następnie wykorzystanie w różnych okolicznościach.

Procesy pamięci odgrywają szczególną rolę w procesie czytania, gdyż przechowują informacje i umożliwiają czytającemu dostęp do posiadanej wiedzy zgodnie z wymaganiami tekstu. Pamięć wzrokowa i słuchowa umożliwia zapamiętywanie i odtwarzanie poznanych znaków graficznych. Zapewnia też ciągłość myślowego przetwarzania informacji.

We wcześniejszej fazie okresu przedszkolnego rozwój pamięci jest przyczyną istotnych zmian w sferze psychiki dziecka. Rozwój pamięci umożliwia rozwój myślenia. Dziecko zaczyna myśleć kategoriami ogólnych wyobrażeń, liczy się z obiektywnymi cechami przedmiotów i zjawisk. Wyobrażenia są ściśle powiązane z aktywnością zmysłowo-ruchową.



Im więcej pobudzeń dostarcza dziecku konkretna sytuacja, tym jego doświadczenia są bogatsze i trwalej zapamiętane.

Sytuacje nowe, nawet nigdy nieoglądane przez dziecko stają się przedmiotem jego umysłowych czynności, takich jak: porównywanie faktów, wiązanie ich ze sobą, wysnuwanie domysłów, proste wnioskowanie.

Wzrost doświadczeń dziecka powoduje, że jego działanie staje się bardziej celowe i wyzwala chęć sprawdzenia spostrzeżeń, wyobrażeń i domysłów.⁹

Właśnie kierując się zdaniem B. Jugowar, można stwierdzić, iż fantazjowanie dziecka nie staje się uboższe czy mniej wybujałe, ale przedszkolak liczy się już z pewnymi poznanymi regułami, między innymi przedstawiając własne wyobrażenia w postaci wytworów na określony temat.

Rozwój wyobrażeń silnie wiąże się z procesami pamięciowymi. Dzięki pamięci człowiek ma zdolność do zmieniania zachowania pod wpływem minionych doświadczeń. Dziecko również gromadzi ogromne zasoby doświadczeń, a dzieje się to w różnych sferach: ruchowej, poznawczej, emocjonalnej i społecznej. Funkcją pamięci jest zbieranie i przechowywanie informacji o otaczającym go świecie.¹⁰

Wraz z rozwojem dziecka wzrasta także rola marzeń. Do rozwoju wyobrażeń nie wystarczają doświadczenia, które dziecko nabywa w czasie własnej obserwacji, ale konieczne jest jeszcze przekazanie mu doświadczeń innych osób.

Wyobrażenia przejawiają się w zdolności do naśladownictwa odroczonego, podczas którego dziecko wykonuje czynności „na niby” i posługuje się jednymi przedmiotami w zastępstwie innych, czy słownym przewidywaniu skutków działania.

W wieku przedszkolnym pojawiają się zaczątki myślenia pojęciowego, tworzącego się

w wyniku operowania przez dziecko schematami poznawczymi obok stale dominującego myślenia konkretno-wyobrażeniowego. Dziecko w wieku 3–5 lat dokonuje uogólnień na podstawie mało istotnych szczegółów, jakie dostrzega w otoczeniu i które to przykuwają jego uwagę w sposób bezpośredni. Około 6 roku życia zaczyna się kształtować myślenie pojęciowe. Obrazy zaczynają pozostawać w pamięci już w oderwaniu od konkretności.



Dziecko w wieku przedszkolnym przejawia silne i rozległe potrzeby poznawcze. Realizacja tych potrzeb umożliwia drogę poznania poprzez działanie na rzeczywistych przedmiotach lub na ich symbolicznych zastępnikach, którym odpowiadają wcześniejsze wyobrażenia i pojęcia.

⁹ E. Waszkiewicz, Pracuję z sześciolatkiem, PWN, Warszawa 1990, s.36–37.

¹⁰ B. Jugowar, Psychologia rozwojowa dla rodziców, Warszawa 1982, s. 40.

Bardzo intensywny rozwój zdolności do symbolicznego ujmowania rzeczywistości pozwala dziecku stosować różnego rodzaju oznaczenia i używać ich w zabawie symbolicznej i doskonaleniu orientacji w świecie.

Procesy poznawcze dziecka przedszkolnego charakteryzuje: animizm (ożywianie przedmiotów martwych) i antropomorfizm (nadawanie przedmiotom cech ludzkich). Tak zwane „magiczne” dziecięce myślenie ginie stopniowo w miarę gromadzenia doświadczeń, zdobywania coraz większej liczby informacji, rozwijania się czynności umysłowych: postrzegania, a także poznania przyczyn i skutków służących rozwojowi wyobraźni.

Porównując wiek przedszkolny z wcześniejszymi okresami rozwojowymi dziecka, należy zauważyć, iż cechuje go wzbogacanie i różnicowanie życia uczuciowego. Podczas zabawy widać, że dzieci łączą się w pary, jak i mniejsze i większe grupy.¹¹

Mimo że już w wieku poniemowlęcym obserwujemy w zachowaniu się dzieci przejawy takich uczuć, jak gniew, strach, radość, wstyd, niechęć czy też zazdrość, to przejaw powyższych uczuć jest często jeszcze dość niewyraźny i niejednoznaczny.

W wieku przedszkolnym te jakości uczuciowe u młodego człowieka występują w postaci czystej i nieskażonej, ale bardziej wyrazistej. Formy te mają ogromne znaczenie w procesie uspołeczniania i odgrywają określone role w przekształcaniu dziecka, które w okresie

przedszkolnym od drugiego do szóstego roku życia rozwija się z jednostki egocentrycznej i aspołecznej w jednostkę uspołecznioną.

Dziecko w tym wieku nie potrafi jeszcze służyć i opanować swoich emocji oraz uczuć do tego stopnia, aby nie zaważyło to na ich wyrazie zewnętrznym. Wiele czynności dziecka ma charakter ekspresyjny, to znaczy służą one właśnie wyrażaniu przeżyć emocjonalnych, których dziecko nie potrafi maskować. W zachowaniu dziecka bardzo wyraźnie odzwierciedlają się afekty, uczucia silne, gwałtowne i krótkotrwałe.



Dziecko w wieku przedszkolnym jest nie tylko impulsywne, skłonne do wyładowywania swoich afektów, lecz także zmienne w swoich uczuciach i nastrojach. Jego emocje szybko się uzewewnętrzniają, wybuchają, ale też szybko gasną, a raczej przeradzają się w inne, nawet krańcowo odmienne. Młody człowiek w jednej chwili potrafi przejść od śmiechu do łez; raz jest pogodny i wesoły, to znów niespokojny i zasmucony (labilny uczuciowo).

¹¹ B. Harwas- Napierała, J. Trempała, Psychologia rozwoju człowieka, Warszawa 2008, s.112–114.

W ostatniej fazie okresu przedszkolnego, około połowy szóstego roku życia, dzieci dojrzewają emocjonalnie. Uczą się opanowywać swoje afekty i ich przejawy zewnętrzne – ruchowe oraz słowne. Można zaobserwować u dziecka w tym okresie wydatny rozwój uczuć wyższych, intelektualnych, społecznych, moralnych i estetycznych. Uczucia wyższe są skierowane na określone obiekty w sposób bardziej trwały niż przy doznawaniu chwilowych emocji.

W wieku przedszkolnym dominuje przede wszystkim motywacja o charakterze egocentrycznym, ponieważ dziecko postrzega i ocenia świat w sferze emocjonalnej i zależy ona w wielkim stopniu od kontaktów społecznych. Dziecko wchodzi w coraz bardziej skomplikowane sytuacje społeczne, w których musi podporządkować swoje chęci i pragnienia oczekiwaniom i wymaganiom otoczenia. Wszystkie pozytywne i negatywne doświadczenia emocjonalne decydują o późniejszym emocjonalnym rozwoju. Dzięki temu dzieci stają się bardziej odporne na wszelkie niepowodzenia.¹²

Należy jednak zaznaczyć, że różnorodne sytuacje, z którymi młody człowiek styka się na co dzień, wywołują niejednokrotnie bunt lub opór. Zachowania buntownicze wyrażane są w mniej lub bardziej gwałtowny sposób, które ulegają złagodzeniu, gdy dziecko zrozumie celowość i racjonalność wymagań.

Sześciolatek jest zdolny do współbrzmienia (syntonii) uczuciowego. Potrafi rozpoznać stany

uczuciowe innych i nie rozumiejąc nawet przyczyny, dostosować się do nich.

Pomimo pewnej stabilizacji uczuciowej dzieci sześciolatnie wykazują znaczną drażliwość na swoim punkcie, jak i wrażliwość podczas oceny ich osoby.

Reasumując, należy stwierdzić, iż rozwój emocjonalno-społeczny jest najważniejszym czynnikiem, który umożliwia prawidłowe funkcjonowanie w społeczeństwie oraz rozwój osobowości młodego człowieka. Dzięki kontaktom z innymi nawiązuje różne interakcje, może przyswajać sobie elementy ról społecznych.



Dzięki przebywaniu w grupie przedszkolnej dziecko może tworzyć obraz samego siebie, który jest nieodzownym składnikiem osobowości. Jednym ze składników środowiska wychowawczego jest z pewnością grupa rówieśnicza, z którą dziecko ma możliwość kontaktu już od wczesnych lat, zanim pójdzie do przedszkola czy szkoły. Grupa rówieśnicza występuje we wszystkich fazach uspołecznienia dzieci i młodzieży.

¹² M. Przetacznikowa, G. Makiełło-Jarża, Psychologia rozwojowa, Warszawa 1979, s.182–183.

Tworzenie się grup rówieśniczych jest zjawiskiem rozwojowym, dlatego w poszczególnych etapach zmienia się również jej charakter. Jeżeli chodzi o dzieci w wieku przedszkolnym, to nie tworzą one trwałych grup, ich kontakty są powierzchowne i zmieniają się niezwykle szybko.

Wiek przedszkolny stanowi możliwość rozszerzania interakcji z rówieśnikami. W tym czasie dzieci uczą się wszystkiego, co nieodwołalne do funkcjonowania w dalszym, społecznym życiu. Zaś nauczyciele, jak i rodzice mogą bacznie obserwować zachowania społeczne dzieci i wspomagać w ich dalszym rozwoju.¹³

W dzisiejszych czasach wychowanie rozumiane jest jako proces świadomego, planowanego oddziaływania wychowawcy na wychowanka w celu ukształtowania u niego trwałych zmian jego osobowości. Jednak „większość ludzi osiąga jedynie stopień legalności moralnej, mniej liczni dochodzą do moralności refleksyjnej, a tylko stosunkowo nieliczni osiągają jej najwyższe stadia. Obowiązkiem jest pomóc dziecku wspiąć się jak najwyżej po tej moralnej drabinie doskonalenia się i w ten sposób doskonalić społeczeństwo, dostarczając mu jak największej liczby osobowości osiągających najwyższy stopień rozwoju moralnego”.¹⁴

Całokształt tychże działań wychowawczych powinien prowadzić do uformowania człowieka nie tylko pod względem moralnym, ale także umysłowym, religijnym, jak i powinien stanowić odpowiednie przygotowanie do życia wśród

otaczającego świata. Dlatego też wychowawca musi oddziaływać na całą osobowość młodego człowieka, to znaczy powinien uwzględniać jego rozwój uczuciowy, umysłowy i wolicjonalny.¹⁵

Proces kształtowania postaw moralnych u dziecka rozpoczyna się na drodze naśladownictwa i identyfikacji z ważnymi dla niego osobami.

Przyjmuje ono zasady postępowania dorosłych jako własne normy. Dziecko stara się postępować właściwie, aby osiągać swoje cele, tę fazę rozwoju moralnego nazywamy stadium egocentryzmu, czyli „tendencji do uwzględniania wyłącznie własnego punktu widzenia w rozpatrywaniu różnych spraw oraz do stawiania swego interesu na pierwszym miejscu, przed interesami innych osób”.¹⁶

Kolejną fazą rozwoju moralności dziecka w wieku przedszkolnym jest moralność autonomiczna, wtedy właśnie dziecko zaczyna uznawać pewne normy, nie dlatego, że na przykład rodzice tego wymagają, tylko dochodzi do tego, że tak powinno się postępować. Ta faza pojawia się w późnym wieku przedszkolnym lub wczesnoszkolnym.

W okresie dzieciństwa dziecko, przyjmując normy dorosłych – ważnych dla niego osób za własne, czyni to poniekąd z obawy przed karą dorosłych i aby sprostać ich wymaganiom, a także dlatego, iż samo zaczyna uznawać ich słusność. Kieruje się zasadą realizmu moralnego, co przejawia się głównie tym,

¹³ S. Baley, Psychologia wychowawcza w zarysie, Warszawa 1959, s.44.

¹⁴ K. Kotłowski, Filozofia wartości a zadania pedagogiki, Ossolineum, Wrocław, Warszawa, Kraków 1968, s.74–75.

¹⁵ B. Śliwierski, Współczesne teorie i nurty wychowania, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2005, s.58.

¹⁶ H. Muszyński, Podstawy wychowania społeczno-moralnego, Warszawa 1967, PZWS, s.65.

iż wychowanek za odpowiednie postępowanie uważa takie, które dokładnie zgadza się z obowiązującą powszechnie normą.

Fakt, że rozwój moralny dziecka w wieku przedszkolnym jest w fazie początkowej, wymaga działań o charakterze wspierającym je w nabywaniu pożądanych postaw. Wychowanek bowiem bez pomocy wychowawcy nie zawsze potrafi odkryć prawdę o dobru oraz oczekiwaniach innych, które kierowane są pod jego adresem.



Potrzebny jest mu wychowawca – nauczyciel, który będzie uczył go odpowiedzialności za siebie samego, za to kim jest i kim ma stawać się człowiek jako osoba realizująca własne człowieczeństwo.

W zakres działań wspierających wysiłki wychowawca przy nabywaniu określonych postaw najczęściej wchodzi stosowanie nagrody oraz kary, ponieważ dziecko w swoim postępowaniu kieruje się często motywem wielkości nagrody czy kary, jaka może je spotkać.

Ta pierwsza ma wywołać w nim poczucie zadowolenia, stanowić zachętę do dalszego, dobrego postępowania, jak również utrwalać nabywane formy zachowania. Nagroda bowiem mobilizuje dziecko do jeszcze większych starań, a także dodaje mu odwagi i wiary we własne siły. Przy tego rodzaju działaniach wychowawczych nagrodą stają się nie tylko dobra materialne, ale wszystko, co daje mu poczucie zadowolenia np.: okazana radość, wyróżnienie, uśmiech, pochwała. Natomiast stosowanie kary wywołuje niestety przeciwne odczucia u młodego człowieka. Należy dodać, iż różnego rodzaju kary np. upomnienie, nagana, powstrzymanie się od okazywania serdeczności, zakazanie czegoś, co sprawia dziecku przyjemność, mogą spełniać powyższe funkcje wychowawcze pod warunkiem, że celem stosowanej kary jest obudzenie chęci naprawienia skutków niewłaściwego zachowania i zniechęcenie do powtórzenia czynu zasługującego na karę.

Należy jednak stwierdzić, że nadmierne stosowanie wobec dziecka systemu kar może stać się przyczyną wielu błędów wychowawczych,

sprzyjających rozwijaniu się egoizmu, braku umiejętności panowania nad własnymi emocjami. Wszystko to może wyzwać lekceważący stosunek do obowiązujących norm postępowania, a w konsekwencji spowodować wiele dramatów, zarówno dziecka, jak i rodziców. W wychowaniu dziecka w wieku przedszkolnym mamy do czynienia z moralnością, którą ono przejmie od dorosłych.

Ów fakt zdaje się dopuszczać możliwość wspierania tejże moralności bodźcami pozytywnymi (a tylko w skrajnych przypadkach negatywnymi) dla utrwalenia pożądanego zachowania młodego człowieka. Należy jednak pamiętać o potrzebie szukania takich oddziaływań wychowawczych, które umożliwić będą dziecku odkrywanie właściwych motywów swego postępowania, a ostatecznie dojście do moralności autonomicznej, pochodzącej tylko z jego wyboru. Natomiast w żadnym wypadku nie można stosować kar, które miałyby znamiona odbierania dziecku wiary w sens jego wysiłków prowadzących do zmiany dotychczasowego postępowania. Szkodliwe są też wszystkie kary fizyczne, nadmierna surowość rodziców i wychowawców. Wynika to z tego, iż wywołują one w dziecku lęk, powodujący niekiedy urazy psychiczne mogące pozostawić negatywne skutki na całe życie.

Poniższe zasady działania odnoszą się do wychowania moralnego opartego na wierze. Stawianie przed dzieckiem samych tylko norm, reguł bez ich wyjaśniania i podsuwania konkretnych motywów ukazujących ich wartość, może sprzyjać rozwijaniu się obłudy moralnej,

zamkniętej na wartości, jakie dorośli pragną mu przybliżyć, w tym samego Boga.

Ze względu na to, że od najwcześniejszych lat zakładane są fundamenty pod przyszłą autonomiczną moralność człowieka, na dorosłym spoczywa ogromny obowiązek troski o to, by wychowanie w tym wieku nie było tresurą, lecz formowaniem osoby ludzkiej. Wymaga to respektowania jej osobistych ograniczeń oraz wspierania wszystkich możliwości wybierania i czynienia dobra.

Należy zatem stwierdzić, iż naturalną drogą rozwoju moralnego dziecka w wieku przedszkolnym jest zdolność identyfikacji oraz naśladownictwa. Powyższe czynniki pełnią niezwykle istotną rolę w wychowaniu moralno-społecznym. Z tychże powodów duże znaczenie dla rozwoju moralnego dziecka ma właściwie kształtowany jego rozwój emocjonalny. Natomiast brak emocjonalnych związków dziecka z najbliższym otoczeniem uniemożliwia mu takie identyfikowanie się, co z kolei może negatywnie wpłynąć na przejmowanie przez nie norm i zasad moralnych, a w konsekwencji prowadzić do braku skuteczności wszelkich działań wychowawczych.

Zdaniem K. Kotłowskiego niezwykle ważne jest, aby nie dopuścić do tego, „by dzieci nie zostały pozostawione samopas, nie wdrożone do duchowej dyscypliny i przyzwyczajone do ślizgania się po łatwiznach życiowych, zdolne były po dorostaniu jedynie do wychwytywania najmniej wartościowych elementów, tworząc jakąś żalosną, a jednocześnie tragiczną parodię systemu wartości, co oznaczałoby koniec

cywilizacji”.¹⁷ Dlatego też tak znaczącą rolę odgrywa w kształtowaniu u dziecka sfery moralnej świadomość reprezentowanych przez wychowawcę wartości, które pragnie wpoić w umysł i duszę swoich wychowanków. Ich jakość oraz odchylenie od powszechnie akceptowanych norm może doprowadzić do szerzenia zamyślenia w niedojrzałych jeszcze umysłach oraz cynizmu w sercu młodego człowieka.¹⁸

Bibliografia:

- B. Smykowski, Wiek przedszkolny, [w:] A. J. Brzezińska (red.), Psychologiczne portrety człowieka, Gdańsk 2005
 E.B. Hurlok, Rozwój dziecka, PWN, Warszawa 1985
 B. Śliwierski, Współczesne teorie i nurty wychowania, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2005
 S. Baley, Psychologia wychowawcza w zarysie, Warszawa 1959

- K. Kotłowski, Filozofia wartości a zadania pedagogiki, Ossolineum, Wrocław, Warszawa, Kraków 1968
 H. Muszyński, Podstawy wychowania społeczno-moralnego, Warszawa 1967, PZWS
 B. Harwas-Napierała, J. Trempała, Psychologia rozwoju człowieka, Warszawa 2008
 E. Waszkiewicz, Pracuję z sześciolatkiem, PWN, Warszawa 1990
 B. Jugowar, Psychologia rozwojowa dla rodziców, Warszawa 1982
 B. Smykowski, Wiek przedszkolny, [w:] A.J. Brzezińska (red.), Psychologiczne portrety człowieka Gdańsk 2005
 J. Strelau, Psychologia, podręcznik akademicki, Podstawy psychologii, Gdańsk 2003
 K. Kamińska, Konsekwencje reformy edukacyjnej, Żak, Warszawa 1999
 L. Wołoszynowa, Rozwój i wychowanie dzieci w młodszym wieku, WSiP, Warszawa 1967
 M. Przetacznik-Gierowska, G. Makiello-Jarża, Psychologia rozwojowa i wychowawcza wieku dziecięcego, Warszawa 1992

Agnieszka Szkoła

pedagog, oligofrenopedagog

nauczyciel w Miejskim Przedszkolu nr 9

im. Jana Brzechwy w Jarosławiu



mac
DYDAKTYKA

¹⁷ B. Śliwierski, Współczesne teorie i nurty wychowania, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2005, s.58.

¹⁸ K. Kotłowski, O kształceniu postaw moralnych, Zeszyty Naukowe UŁ, Nauki Humanistyczno-Społeczne, Seria I, zeszyt 61, Łódź 1969, s.80.



kompleksowe
rozwiązania
dla edukacji

=



+



+



Twórczość plastyczna dzieci w wieku przedszkolnym

Marta Działdowska

W wieku przedszkolnym wyraźnie zauważamy u dziecka silną potrzebę wyrażania siebie poprzez wypowiedź plastyczną. Wyrasta ona z potrzeb psychicznych dziecka i, podobnie jak zabawa, jest czymś naturalnym, prawdziwym i na ogół łatwiejszym niż komunikowanie się za pomocą słów. Dziecięca twórczość plastyczna szczególnie silnie rozkwita właśnie w okresie przedszkolnym. Dla dzieci w tym wieku rysowanie i malowanie było, jest i z pewnością będzie podstawowym sposobem wyrażania siebie.¹

Głównym celem wychowania dziecka w wieku przedszkolnym jest kształtowanie jego osobowości. Powinno się ono dokonywać i przejawiać we wszelkich możliwych formach aktywności. Wtedy właśnie uzewnętrzniają się jego emocje, przeżycia, nie do końca sformułowane i nazwane myśli, niewypowiedziane słowa. Aktywność plastyczna dzieci jest częścią edukacji artystycznej i stanowi istotną część procesu edukacji i wychowania w przedszkolu.

PODSTAWOWY CEL

Podstawowym celem twórczości plastycznej dziecka w przedszkolu jest rozwijanie aktywności i wrażliwości plastycznej małego artysty.

Najważniejszymi zadaniami działalności plastycznej dzieci w przedszkolu są:

1. Rozwijanie swobody w posługiwaniu się linią i plamą, kształtem i barwą na płaszczyźnie i w przestrzeni w różnych technikach plastycznych.
2. Uwrażliwienie dziecka na zjawiska otaczającej rzeczywistości, na światło, barwę, linię, fakturę, ruch i przestrzeń. Zapoczątkowanie pierwszych kontaktów z pięknem przyrody i sztuki.



Te zadania, systematycznie rozwiązywane w warunkach przedszkolnych, spełniają wielorakie funkcje np.:

- kształtowanie postawy i inwencji twórczej dziecka,
- rozwijanie różnych form myślenia i postrzegania,

¹ E. Jędrzejowska, Rozwój twórczości plastycznej dzieci w wieku przedszkolnym, w: Edukacja małego dziecka. Tom 8. Przedszkole – przemiany instytucji i jej funkcji, red. E. Ogrodzka-Mazur, U. Szućcik, A. Minczanowska, Wydawnictwo Impuls, Kraków 2015, s. 179.

- pobudzanie i pogłębianie uczuć i doznań – rozwijanie zdolności emocjonalnego przeżywania wartości estetycznych,
- kształtowanie harmonijnie rozwiniętej osobowości,
- przestrzeganie zasad i norm współpracy w grupie,
- kształtowanie indywidualnych zainteresowań,
- wdrażanie do codziennego stosowania estetyki w swym o otoczeniu.



W tym celu dzieci w przedszkolu:

- uczestniczą w zabawach plastycznych, wykorzystując znane techniki plastyczne,
- eksperymentują kolorem i materiałem plastycznym,
- tworzą projekty np. zaproszeń, kartek świątecznych,
- poznają elementy historii sztuki,
- poznają sztukę ludową własnego regionu,
- uczestniczą w wycieczkach do muzeum,
- poznają nowe techniki plastyczne,

- poznają przybory wykorzystywane w twórczości plastycznej.

Wspieranie twórczej aktywności plastycznej dziecka w ramach wychowania przedszkolnego opiera się na dwóch podstawowych metodach:

- samodzielnych doświadczeniach dziecka, które wynikają niejako z natury, potrzeby i inicjatywy przedszkolaka;
- stawianiu zadań inspirowanych osobą nauczyciela poprzez dostarczanie ciekawych technik prac plastycznych.

Dzieła sztuki stworzone przez dzieci są bezpośrednim wyrazem ich osobowości, natury, historii ich doświadczeń, uczuć, myśli. Jako kreatywne produkty zawierają w sobie zarówno właściwości przedmiotów z otoczenia, jak też cechy osobowości małego artysty, implikując tym samym zawsze jakieś znaczenie, jakieś przesłanie dla świata. Tym samym obrazy dzieci są świadectwem zdobytej samodzielnej umiejętności rozpoznawania i rozumienia.²

Bardzo ważną rolę w procesie tworzenia warunków do rozwijania aktywności plastycznej spełnia nauczyciel. To właśnie on jako jeden z pierwszych tworzy sytuacje, które wyzwalaają w dziecku twórczość – zajęcia w grupie przedszkolnej. Nauczyciel powinien być inspiratorem, który tworzy okoliczności do działań plastycznych dziecka. Ma zachęcać do czynności artystycznej oraz podsuwać rozwiązania. Bardzo ważne jest to, że dla dzieci w wieku przedszkolnym nie chodzi o rezultat podjętych działań, a sam proces tworzenia.

² D. Braun, Podręcznik rozwijania kreatywności. Sztuka i twórczość w pracy z dziećmi, Wydawnictwo Jedność, Kielce 2009, s. 48.

Najprzyjemniejszą i najczęściej podejmowaną formą aktywności dziecka w wieku przedszkolnym jest swobodna działalność plastyczna. Aktywność twórcza daje dziecku ogrom radości i satysfakcji z wykonywanej pracy, tym samym pozostawiając ślad w postaci wytworów. Efekty dziecięcej aktywności twórczej stanowią najlepszy dowód na to, jak kształtują się kompetencje i zdolności twórcze. Swobodna twórczość plastyczna wynikająca z własnej potrzeby i zainteresowań stanowi odbicie najbardziej osobistych przeżyć i doznań dziecka. Taka forma aktywności rozwija pomysłowość, kształtuje wyobrażenie o pięknie sztuki i świata; buduje wiarę we własne siły, wyzwala procesy kreatywne, stwarza warunki do przejawiania zaangażowania w zabawie i zadaniach.

Dzieci rysują i malują, to co je zaciekawia i interesuje. Oglądając wykonane przez nie obrazki, poznajemy tematykę ich zainteresowań oraz odkrywamy przedmiot ich wyobrażeń, uczuć i myśli – co ma swoje źródło w przeżyciach i doświadczeniach dziecka. Zadaniem nauczycieli i rodziców dzieci w wieku przedszkolnym jest rozwijanie wszelkich zdolności dziecka, dzięki czemu kształtuje ono swą osobowość i zwiększa szanse swojego powodzenia w szkole i w życiu.

Działalność artystyczna dzieci w wieku przedszkolnym obejmuje rysowanie, malowanie, modelowanie oraz różne formy artystycznej ekspresji jak śpiew, taniec czy próby twórczości literackiej. Dziecko najchętniej wypowiada się poprzez rysunki, które są rodzajem zabawy.

O tym świadczy sposób, w jaki je wykonuje, z własnego popędu, dla zabawy, z ochotą, twórczo. Znajduje w nich spełnienie utajonych życzeń, myśli, ogarnia na swój sposób rzeczywistość, uświadamia sobie tę rzeczywistość, tworząc ją raz jeszcze w swych rysunkach.



Rysuje, bo to mu sprawia przyjemność, bo to je bawi. Jest nieświadome korzyści, które z tej zabawy płyną, nie wie, że zbliża się do rzeczywistości, że w schematach rysunkowych zdobywa punkt wyjścia do rysunkowego jej opanowania, że się rozwija w tej zabawie i że jego rysunki stają się coraz lepsze i doskonalsze. Znajduje zadowolenie w swoich rysunkach, bo wyrażają to, co ono ma do powiedzenia – spełniają życzenia. Chodzi tu oczywiście o rysowanie twórcze i samorzutne, z pamięci i wyobraźni, gdyż tworzy dzieci zawdzięczają swój wdzięk w dużym stopniu właśnie temu, że wiadać, iż je dziecko w zabawie i dla zabaw stworzyło.

Kolor to istotny i integralny aspekt dziecięcej twórczości plastycznej, jest jej dopełnieniem, wzbogaca ekspresyjność prac, podkreśla ich indywidualny wyraz. Dla samego dziecka stanowi źródło radości, przeżyć i zabawy. To sposób przekazywania myśli i pragnień. Kolor umożliwia dziecku wyrażanie różnorodnych nastrojów, a barwne połączenia cieszą i wyzwalają pasję twórczą, nawet jeśli uzyskiwane są na drodze przypadkowych połączeń.³

Dyspozycje twórcze istnieją w każdym z nas, trzeba je tylko w procesie kształcenia obudzić i rozwijać. Pod pojęciem dyspozycji twórczych kryje się przede wszystkim: spostrzegawczość, myślenie twórcze oraz wyobraźnia. Procesy te są podstawowymi elementami struktury uzdolnień plastycznych, dlatego od jakości uzdolnień uzależniony jest poziom wytworów plastycznych.



Podczas własnej pracy twórczej dziecko zaczyna wyrabiać w sobie kryteria oceny dzieła sztuki. Uczy się odczuwać bezinteresowną

radość w obcowaniu z pięknym kształtem i kolorem, pragnie tworzenia rzeczy pięknych, rośnie zainteresowanie dla wypowiedzi plastycznej.

Wychowanie plastyczne jest jedną z form wychowania estetycznego. W przedszkolu odgrywa szczególną rolę, ponieważ rozwija i wzbogaca możliwości twórcze dziecka. Każdy przedszkolak rozwija się indywidualnie, we właściwym dla siebie tempie, istnieją jednak określone fazy rozwoju twórczości plastycznej.

ZADANIE PRZEDSZKOLA

Zadaniem przedszkola jest rozwijanie wszelkich zdolności dziecka, dzięki czemu kształtuje ono swą osobowość. Jedną z najczęściej wykorzystywanych dziedzin na zajęciach przedszkolnych są sztuki plastyczne. Pasują one znakomicie do procesu kształtowania osobowości i postawy otwarcia na świat. Ćwiczenia plastyczne przyczyniają się także do wychowania w duchu samodzielności: dziecko nabywa umiejętności radzenia sobie, dobierania narzędzi i materiałów potrzebnych do realizacji projektu, wykazywania inicjatywy. Staje się zdolne do dokonywania wyboru, umie go uzasadnić, rozwija sprawność odkrywania i samodzielnej nauki.⁴

Dzieci z różnych grup wiekowych mają odmienny poziom sprawności i umiejętności, dlatego też należy dostosować techniki i metody pracy do możliwości rozwojowych naszych podopiecznych.

³ *Metodyka zajęć plastycznych w klasach początkowych*, red. S. Popek, WSiP, Warszawa 1987, s. 31.

⁴ S. Dorance, *Zajęcia twórcze w przedszkolu. Przedmioty i obrazy*, Wydawnictwo Cyklady, Warszawa 1999, s. 7.

Dzieci trzyletnie są uzależnione od pomocy osób starszych. Krótko skupiają uwagę na jednym przedmiocie. W związku z tym dla trzylatków należy przygotować wiele atrakcyjnych materiałów: plastelinę, kasztany, orzechy i żółędzie, flamastry oraz kredki świecowe do wykonania bazgroł uelastyczniających mięśnie rąk. Prace plastyczne w tym wieku są raczej przypadkowe i spontaniczne. Dzieci należy bardzo umiejętnie włączać do zabawy (zazwyczaj są one krótkie), zaciekawiać i ośmielać do próbowania własnych sił. Wiele zajęć można przeprowadzić na powietrzu – rysowanie patykiem na wygładzonej ziemi, układanie kompozycji z tworzywa przyrodniczego.⁵

Dzieci czteroletnie są bardziej doświadczone i odważne. Prace, które wykonują są coraz bardziej skomplikowane – rysowanie, malowanie (także na stojąco), nawarstwianie, wydzieranie i składanie materiałów. Dzieci w tym wieku uczą się poprzez naśladowanie dorosłych, chętnie słuchają muzyki, oglądają ilustracje i reprodukcje dzieł malarskich. Oprócz lepienia i malowania wprowadza się prace konstrukcyjne (np. składanie z pasków papieru).

Pięciolatki, malując lub rysując, dążą do komponowania całości pracy. Umieją wypowiedzieć się na temat prac własnych i kolegów. Starają się też korzystać z pełnej gamy barw i poszukiwać „nowych” kolorów. Chętnie modelują w glinie lub plastelinie formy przestrzenne i płaskorzeźbę. Mimo krótkiej koncentracji uwagi,

z ciekawością oglądają dzieła sztuki zarówno reprodukowane, jak i w najbliższym otoczeniu.

Sześciolatki potrafią już nazywać barwy tęczy, czerni i białej oraz mieszać z sobą barwy i rozróżniać stopień ich nasycenia. Sprawnie układają w całość pocięte na części obrazki, wzory mozaikowe, rozpoznają symbole graficzne. Interesują je: ruch, rytm i symetria.⁶



Z całą pewnością **nauczyciel** jest podstawowym ogniwem zajęć plastycznych, ponieważ warunkuje on powodzenie procesu twórczego ich uczestników. Zasadą, którą powinien się on kierować w swojej pracy jest podmiotowość działań wychowawczych, czyli akceptowanie, szanowanie uczestników zajęć jako niepowtarzalnych osób. Ważnym warunkiem jego działań jest znajomość potrzeb, zainteresowań swoich wychowanków. Nauczyciel wówczas zachęca, inspiruje, pozwala na samodzielne poszukiwania, pobudza ciekawość dzieci, stając się aktywnym partnerem procesu rozwoju ich uzdolnień.

⁵ A. Misiurska, Kalendarz plastyczny w przedszkolu, WSiP, Warszawa 1995, s. 4.

⁶ A. Misiurska, ibidem, s. 5.

Wspomagając rozwój twórczości dziecka, nauczyciel staje się źródłem granic, wymagań, wyzwań społecznych oraz wsparciem poznawczym i emocjonalnym.⁷

Motywuująca rola nauczyciela polega zatem na tworzeniu takiego klimatu, w którym będzie dominowała troska i zainteresowanie każdym dzieckiem, oraz organizowaniu działań sprzyjających pozytywnym interakcjom w grupie oraz między dziećmi a nauczycielem (odejście od rywalizacji na rzecz współdziałania).⁸

ROLA NAUCZYCIELA

Podsumowując, wspierająca działania dzieci rola nauczyciela powinna polegać na:

- budowaniu poczucia bezpieczeństwa,
- budowaniu poczucia swobody pracy,
- budowaniu poczucia wartości indywidualnych działań dzieci,
- inspirowaniu do pracy twórczej poprzez wyzwalanie ciekawości i aktywności,
- docenianiu wkładu pracy poszczególnych dzieci,
- podążaniu za grupą (w sensie bycia otwartym na potrzeby grupy).

Nauczyciel oprócz zapewnienia dzieciom odpowiedniej atmosfery, zachęcania ich do samodzielnego tworzenia i poszukiwania ciekawych pomysłów plastycznych, powinien też zorganizować odpowiednie miejsce do działań plastycznych. Ważne jest również, aby nauczyciel

był empatyczny i wrażliwy wobec swoich wychowanków, starał się ich dobrze poznać, w celu właściwego dobrania zadań dostosowanych do możliwości i umiejętności dzieci.

Głównym warunkiem twórczej aktywności dziecka jest zapewnienie zróżnicowanego środowiska, pełnego inspirujących materiałów. Nauczyciel musi zadbać o odpowiednie, zróżnicowane materiały plastyczne. Dziecko powinno mieć do wyboru różne narzędzia i akcesoria, aby poznać zróżnicowane formy przekazu. Przygotowanie dziecku różnego rodzaju kredek, farb i innych elementów sprawia, że pragnie ono podjąć działalność artystyczną, która pozytywnie wpływa na jego rozwój. Dzięki zajęciom plastycznym dzieci rozwijają wyobraźnię, wrażliwość estetyczną, a także uczą się zasad utrzymywania ładu oraz porządku.



Księgarnia
Edukacyjna.pl

WYPRAWKA PLASTYCZNA
MARKOWE PRODUKTY W ŚWIETNYCH CENACH!



ksiegarnia-edukacyjna.pl

⁷ A.J.Brzezińska, Jak skutecznie wspierać rozwój, w: Psychologiczne portrety człowieka, red. A.J.Brzezińska, Gdańsk 2005, s.684–685.

⁸ M. Jąder, Efektywne i atrakcyjne metody pracy z dziećmi, Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków 2010, s. 22.

Stosowane podczas zajęć techniki plastyczne wpływają na rozwój sprawności manualnej u dziecka, doskonalenie precyzji ruchów oraz ćwiczenie małej motoryki, co w przyszłości pomaga w nauce pisania.

Poprzez realizację treści programowych związanych z działalnością plastyczną dziecka w przedszkolu nauczyciel dąży do tego, by każdy mały artysta potrafił między innymi:

1. Wskazać i nazwać kolory podstawowe i pochodne, barwy ciepłe oraz zimne.
2. Nazwać barwę, kształty, proporcje i określić cechy danego przedmiotu.
3. Wyrazić w różnych formach plastycznych swoje odczucia, nastroje, fantazje i obserwacje.
4. Starannie i w miarę możliwości samodzielnie wykonać pracę, dążyć do jej ukończenia.
5. Dostrzec piękno sztuki i jej wartość.
6. Czerpać radość i satysfakcję z pozytywnych efektów swojej pracy.
7. Współdziałać w zespole.
8. Odkrywać nowe horyzonty artystyczne.

Twórczość rozwija i zaspokaja wszelkiego rodzaju potrzeby człowieka, także dziecka. Daje mu poczucie pełni szczęścia, radości z odkrywania nowego i z pokonywania trudności. Określa stan jego równowagi wewnętrznej. Pozwala zanurzyć się w świat marzeń, symboli, odprężyć się, wyładować nadmiar energii, rozwijać zdolności, poznawać siebie i innych.⁹

Obrazy dzieci, jako kreatywne produkty, wzmacniają i wspierają gotowość do kreatywnych procesów. Każde dzieło, któremu poświęcona zostanie uwaga, zainteresowanie i które zostanie docenione, jest dla dziecka przeżyciem sukcesu, który staje się motorem dla dalszych kreatywnych osiągnięć. Umacniają one dzieci w poczuciu własnej wartości i czynią coraz bardziej niezależnymi od oceny innych.¹⁰



Właściwie rozumiane zajęcia plastyczne są nieodzownym i podstawowym elementem wychowania estetycznego, a jeśli są dobrze prowadzone, posiadają wielkie wartości wychowawcze i kształtujące, i wpływają na rozwój osobowości dziecka. Niewątpliwie przez zajęcia plastyczne wyrabia się wrażliwość estetyczna zmysłów, kształtują się gusty, wychowuje się na przyszłego odbiorcę – człowieka odczuwającego potrzebę obcowania ze sztuką. Ale równocześnie dzięki zajęciom plastycznym rozwija się

⁹ U. Szusćik, Twórczość plastyczna dzieci formą zabawy, w: Edukacja małego dziecka. Tom 2. Wychowanie i kształcenie w praktyce, red. E. Ogrodzka-Mazur, U. Szusćik, M. Zalewska-Bujak, Wydawnictwo Impuls, Kraków 2010, s. 119.

¹⁰ D. Braun, op. cit., s. 49.

wrażliwość i spostrzegawczość, a zwłaszcza wyobraźnia, bogacą się więc procesy poznawcze dziecka, co wpływa na jego rozwój umysłowy. Budzą się nowe zainteresowania, przedszkolak doznaje całej gamy uczuć i głębokich przeżyć, a oprócz tego wytwarzają się pożądane cechy charakteru, jak umiejętność współżycia i współpracy z innymi, wytrwałość w pracy, wiara we własne siły, zmienia się stosunek do nauki.

Silna potrzeba tworzenia u dzieci w wieku przedszkolnym pokonuje wszelkie warsztatowe problemy, jakie napotyka dziecko. Bardzo ważne jest, aby rodzice i wychowawcy dostrzegali i rozumieli ową potrzebę, a także wspierali twórcze działania dziecka, pozwalając mu rozwijać w sobie małego artystę.

Bibliografia:

- Braun D., Podręcznik rozwijania kreatywności. Sztuka i twórczość w pracy z dziećmi, Wydawnictwo Jedność, Kielce 2009.
- Brzezińska A. J., Jak skutecznie wspierać rozwój, w: Psychologiczne portrety człowieka, red. A.J. Brzezińska, Gdańsk 2005.
- Dorance S., Zajęcia twórcze w przedszkolu. Przedmioty i obrazy, Wydawnictwo Cyklady, Warszawa 1999.
- Jąder M., Efektywne i atrakcyjne metody pracy z dziećmi, Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków 2010.
- Jędrzejowska E., Rozwój twórczości plastycznej dzieci w wieku przedszkolnym, w: Edukacja małego dziecka. Tom 8. Przedszkole – przemiany instytucji i jej funkcji, red. E.Ogrodzka-Mazur, U.Szuścik, A.Minczanowska, Wyd. Impuls, Kraków 2015.
- Misiurska A., Kalendarz plastyczny w przedszkolu, WSiP, Warszawa 1995.
- Metodyka zajęć plastycznych w klasach początkowych, red. S. Popek, WSiP, Warszawa 1987.
- Szuścik U., Twórczość plastyczna dzieci formą zabawy, w: Edukacja małego dziecka. Tom 2. Wychowanie i kształcenie w praktyce, red. E. Ogrodzka-Mazur, U. Szuścik, M. Zalewska-Bujak, Wydawnictwo Impuls, Kraków 2010.

Marta Działdowska

nauczyciel dyplomowany, nauczyciel wychowania przedszkolnego

Przedszkole Miejskie nr 1 w Gostyniu



ODKRYJ Moc
PRZEDSZKOLAKA!



www.mac.pl/supersmyki



kompleksowe
rozwiązania
dla edukacji

=



+



+



Kreatywność nauczyciela inspiracją rozwoju pasji i talentu ucznia

Aneta Banaś

Jak obecnie rozumiemy kreatywność? Jaki ma wpływ na nas, otaczający świat i naszych wychowanków? Uważam, że kreatywność to proces, w którym dzięki twórczej postawie następuje otwarcie się na nowe idee i koncepcje. Doskonale zdajemy sobie sprawę, że kreatywność to także nowoczesne rozwiązania i tworzenie inspiracji, ale jak je wdrożyć? Jak je stosować, szczególnie w tym trudnym pandemicznym czasie? A może właśnie teraz ma ona największą i zarazem bezcenną wartość? Wartość, której nie można podważyć ani stopniować. Jakie oddziaływanie na rozwój pasji i talentu ucznia ma więc pełen zapału, odkrywczy nauczyciel?

Definicja kreatywności opracowana przez profesora K.J. Szmidta – kierownika Katedry Kreatywności na Uniwersytecie Łódzkim, jednego z ojców założycieli Polskiego Stowarzyszenia Kreatywności określa ją jako „zdolność człowieka do tworzenia wytworów nowych i wartościowych, czyniących świat lepszym, bardziej prawdziwym, piękniejszym, do generowania nowatorskich, oryginalnych pomysłów dotyczących rozwiązywania problemów”.¹ Kreatywny nauczyciel to osoba obdarzona kreatywną osobowością, a jednocześnie ktoś, kto w sposób niebanalny wpływa na rozwój intelektualny

i osobowy swoich uczniów. Jego lekcje powinny być ciekawe, absorbujące, powinny pozwalać twórczo myśleć i podejmować działania oraz szukać rozwiązań w sposób oderwany od rutyny i wszelkich schematów.



„Nie zmuszajmy dziecka do aktywności, lecz wyzwalajmy aktywność. Nie każmy myśleć, lecz twórzmy warunki do myślenia. Nie żądajmy, lecz przekonujmy. Pozwólmy dziecku pytać i pozwoli rozwijać jego umysł tak, by samo wiedzieć chciało”. Te słowa Janusza Korczaka, oprócz niesienia w sobie ogromnej ponadczasowej mądrości to także źródło inspiracji.

¹ Salcher A., Utalentowany uczeń i jego wrogowie, wyd. Oświatowe Fosze, Rzeszów 2009.

Każdego dnia powinniśmy o tym pamiętać jako nauczyciele. Ludzka natura buntuje się bowiem nie tylko przed nakazami, ale i niechcianą powinnością czy zmuszaniem, wywołując opór i rezygnację z podejmowania dalszych działań.² A może warto jeszcze bardziej otworzyć się na ucznia? Motywację do twórczych działań może wyzwolić jedynie taki nauczyciel, który nie tylko mówi, ale także działa, jest autentyczny i wiarygodny.



Uczenie jest darem, które od natury otrzymał każdy człowiek. Tylko nauczyciel świadomy ówczesnych wyzwań, ale i tego, że u podstaw potencjalnych działań leżą jakość i szybkość uczenia się jest w stanie zmierzyć się z tym. Niezależnie od epoki nauczyciel powinien charakteryzować się troską o dzieci i entuzjastycznym podejściem do przedmiotu. Ma on zawsze dwa podstawowe zadania: nie tylko przekazywać wiedzę, ale także być osobą znaczącą dla

ucznia, biorącą jednocześnie współodpowiedzialność za jego wychowanie i ukształtowanie.³

KORZENIE I SKRZYDŁA

Świat się nieustannie zmienia, a wraz z nim sposób, w jaki go odbieramy, stąd i nowoczesna edukacja musi zmieniać swoją strukturę, stawiać inne cele oraz zadawać zupełnie odmienne pytania aniżeli jeszcze kilkanaście lat temu. W chęci uczenia zdarza się zapominać o uczuciach dzieci, ich emocjach uruchamianych i tłumionych w sformalizowanej grupie, jaką jest klasa. Często zapominamy, że tak naprawdę dzieciom potrzebne są korzenie i skrzydła.⁴ Skrzydła można interpretować jako metaforę samodzielności, poznawania świata przez dziecko, jego kroków w bliższym i dalszym otoczeniu. Moje doświadczenie zawodowe wskazuje, że uczeń rozwija się najbardziej poprzez metodę prób i błędów, czyli poprzez własne doświadczenie. Musi on jednak posiadać przestrzeń do indywidualnego eksperymentowania oraz odpowiednią pomoc i zachętę nauczyciela.

Celem edukacji jest m.in. rozwijanie zainteresowań, zdolności twórczych i aktywności uczniów, dlatego jednym z najważniejszych ogniw w procesie nauczania jest nauczyciel, w tym jego osobowość, postawa, przyjęty system wartości, sposób prowadzenia zajęć czy też dobór metod i środków dydaktycznych.⁵

² Robinson K., *Oblicza umysłu* [w:] *Ucząc go kreatywności*, wyd. Element, Kraków 2001.

³ Goleman D., *Inteligencja społeczna*, Dom wydawniczy Rebis, Poznań 2007.

⁴ Tschope-Scheffer S., *Dzieci potrzebują korzeni i skrzydeł. Wychowanie między przywiązaniem a autonomią*, wyd. Jedność, Kielce 2001.

⁵ Tagore R., *Zapał swoją lampę*, wyd. Helion, Toruń 1998.

Na ile bowiem kreatywny będzie uczeń, którego nauczyciel od zawsze stosuje te same metody, choćby nawet aktywizujące? W jaki sposób zachęcić ucznia do odkrywania, skoro nie daje się mu prawa do popełniania błędów? Może zmiany należy wprowadzać powoli i sukcesywnie? Może zacząć od zmiany czerwonego koloru długopisu i nie używać go do wskazywania błędów, ale zaznaczania umiejętności, które zdobył uczeń? Może czas na wdrożenie większej liczby czynności innowacyjnych, takich jak techniki multimedialne, „burze mózgów”, wykorzystywanie refleksji uczniowskiej, metaplan, mapy myśli, metody projektu, rymowanki czy metody drzewka decyzyjnego? Jedno jest pewne i ponadczasowe: kreatywność należy pielęgnować, aby nie została zablokowana. Do tego potrzeba jednak wyobraźni, spontaniczności, marzeń, pomysłowości. Wyobraźnia dostarcza twórczych pomysłów, natomiast dzięki spontaniczności kreatywność zostaje aktywowana. Musimy nieustannie mieć na uwadze, że kreatywny nauczyciel nie tylko pobudza ciekawość poznawczą czy też motywuje do myślenia i poszukiwania, ale nade wszystko tworzy wytwory wraz z uczniami, stale naprowadza, organizuje ciekawe spotkania oraz pomaga odkrywać talenty i je rozwijać w sposób twórczy.

Podstawowym warunkiem rozwoju zainteresowań jest aktywność dziecka w poznawaniu świata. Credo wychowawców, czyli zarówno rodziców jak i nauczycieli, którzy chcą wychowywać ludzi aktywnych i światłych, winno brzmieć:

„człowiek musi sam poznawać świat – my jesteśmy tylko pomocnikami i przewodnikami w tym procesie”.⁶



Niezmierznie ważne jest dlatego stworzenie klimatu szacunku dla trudu dziecka. W rezultacie, gdy osiąga ono wyniki, powinniśmy się postarać o to, by nam i innym o tym opowiadało, by demonstrowało efekty swojej pracy, by zwierzało się nam z napotkanych trudności. Temu celowi służyć mogą organizowane w szkole spotkania czy konferencje, które nie powinny przypominać odpytywania ani pracy domowej.⁷

POTENCJAŁ TWÓRCZY

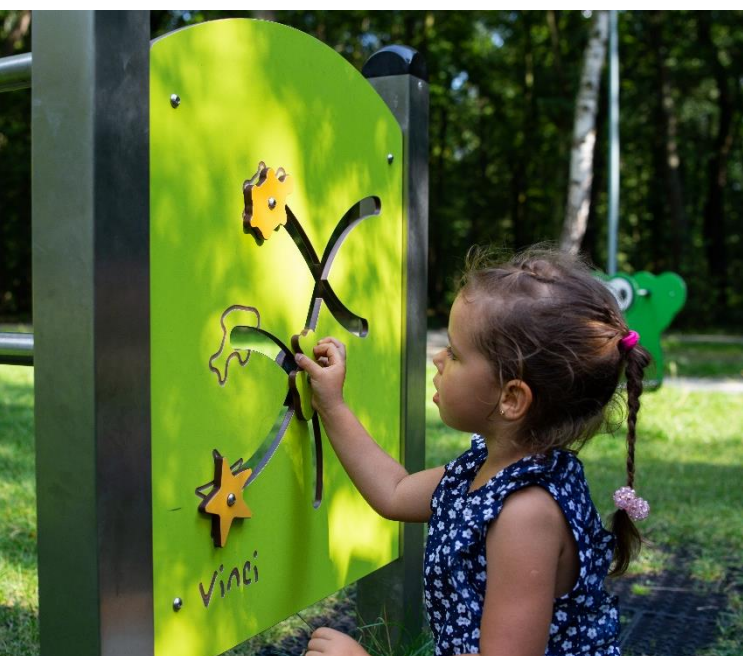
Należy sobie bezsprzecznie uzmysłwić, iż w każdej jednostce tkwi potencjał twórczy i drzemią ogromne predyspozycje do rozwoju zainteresowań. Potrzebna jest jednak duża aktywność ze strony nauczycieli, by to, co jeszcze uśpione, stało się widoczne i jak najbardziej realne.

⁶ Gurycka A., Rozwój i kształtowanie zainteresowań, wyd. Skalska, Warszawa 1978.

⁷ Florida R., Narodziny klasy kreatywnej, Narodowe Centrum Kultury, Warszawa 2010.

Kreatywny nauczyciel robi wszystko, by swoich uczniów uczynić świadomymi uczestnikami procesu kształcenia i wychowania.⁸

M. Harmin w swojej książce „Duch klasy. Jak motywować uczniów do nauki?” podaje metody nauczania, które pomagają w sposób naturalny włączyć uczniów w proces uczenia się, przy jednoczesnym eliminowaniu zmuszania do nauki. Metody te mobilizują uczniów do wysiłku i równocześnie sprzyjają rozwijaniu ich możliwości oraz pasji. Uczniowie stają się bardziej dojrzały i odpowiedzialni za siebie.⁹



Organizowanie zajęć rozwijających zdolności i zainteresowania wynika ze współczesnych teorii indywidualistycznych, akcentujących dążenie do samorozwoju, samodzielności poznawczej i emocjonalnej, kreatywności i doskonałości.

Rozbudzanie zainteresowań uczniów jest w ostatnim czasie jednym z głównych zadań szkół. To, w jakim stopniu młody człowiek ma możliwość rozwijania swoich pasji, ułatwia jego rozwój i sprzyja uczeniu się, co z kolei procentuje w jego przyszłym życiu. Zainteresowania są źródłem motywacji, aspiracji, radości i osiągnięć, mają wpływ na zachowanie i postawy społeczne. Rozwój zainteresowań rozpoczyna się od budzenia i zaspokajania naturalnej ciekawości poznawczej. „Zaciekawienie w odpowiednich warunkach może przekształcić się w trwałe zainteresowanie poznawcze określoną dziedziną”.¹⁰ Z uwagi na to, że uczenie się jest procesem aktywnym, dużą rolę będą odgrywały w nim metody aktywizujące, dzięki którym wychowanek może stać się aktywnym uczestnikiem, współdecydować o tym, czego i w jaki sposób chce się uczyć. Swoista wrażliwość dziecka, jego zdolność do wnikliwej obserwacji przyrody, a przede wszystkim ciekawość i radość, jakie wykazuje ono w bezpośrednim z nią kontakcie, dają nauczycielowi nieograniczone wręcz możliwości różnicowania form tej edukacji.

Szkoła powinna organizować przemyślane i systematyczne działania w celu stworzenia jak najlepszych warunków dla wspierania rozwoju zdolności i uzdolnień uczniów. Nauczyciele powinni być inicjatorami procesów twórczych, gdyż to od nich w dużym stopniu zależy, czy podjęte przez nich czynności dydaktyczne zainspirują

⁸ Radlińska H., Książka wśród ludzi, Instytut Wydawniczy Pax, Warszawa 1946.

⁹ Babel P., Wiśniak M., Jak uczyć, żeby nauczyć, WSiP, Warszawa 2008.

¹⁰ Buchcic E., Nauczyciel stymulatorem rozwoju zainteresowań uczniów [w:] Problemy współczesnej pedagogiki, Instytut Biologii, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Kielce 2015.

młode pokolenia do rozwoju swoich pasji i zainteresowań, co z kolei będzie miało ogromne znaczenie w ich życiu osobistym oraz społecznym.¹¹

Bibliografia:

P. Bąbel, Wiśniak M., Jak uczyć, żeby nauczyć, WSiP, Warszawa 2008
 E. Buchcic, Nauczyciel stymulatorem rozwoju zainteresowań uczniów [w:] Problemy współczesnej pedagogiki, Instytut Biologii, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Kielce 2015
 R. Florida, Narodziny klasy kreatywnej, Narodowe Centrum Kultury, Warszawa 2010

D. Goleman, Inteligencja społeczna, Dom Wydawniczy Rebis, Poznań 2007
 A. Gurycka, Rozwój i kształtowanie zainteresowań, wyd. Skalska, Warszawa 1978
 H. Radlińska, Książka wśród ludzi, Instytut Wydawniczy Pax, Warszawa 1946
 K. Robinson, Oblicza umysłu [w:] Ucząc go kreatywności, wyd. Element, Kraków 2001
 A. Salcher, Utalentowany uczeń i jego wrogowie, wyd. Oświatowe Fosze, Rzeszów 2009
 Szmidt K.J., Twórczość i pomoc w tworzeniu w perspektywie pedagogiki społecznej, wyd. UŁ, Łódź 2001.
 R. Tagore, Zapal swoją lampę, wyd. Helion, Toruń 1998
 S. Tschope- Scheffer, Dzieci potrzebują korzeni i skrzydeł. Wychowanie między przywiązaniem a autonomią, wyd. Jedność, Kielce 2001.

Aneta Banaś

nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej, logopeda
 dyrektor Zespołu Szkół Społecznych
 im. Adama Mickiewicza w Jaśle

POCIĄG INTELINO

dla dzieci w każdym wieku





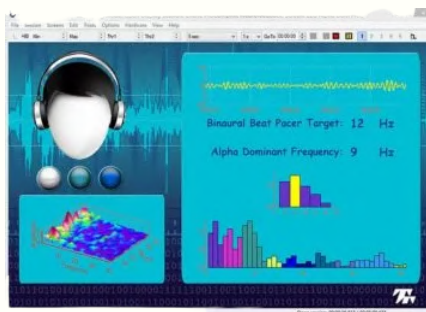

- inteligentny silnik i wagon pociągu
- arkusz kalkomanii pociągu
- interaktywna zabawa i nauka STEM
- 20 torów (12 zakrętów, 4 proste, 4 dzielone tory)
- 40 płytek z kodowaniem kolorystycznym

www.mac.pl



¹¹ Szmidt K.J., Twórczość i pomoc w tworzeniu w perspektywie pedagogiki społecznej, wyd. Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2001.

ZWIĘKSZ MOŻLIWOŚCI UMYŚŁU!



Biofeedback

(ang. biologiczne sprzężenie zwrotne)

to metoda wykorzystywana m. in. w psychologii, medycynie, sporcie i biznesie. Terapeuta z pomocą urządzeń EEG-Biofeedback może pracować z dziećmi z trudnościami w nauce, deficytem uwagi, dysfunkcjami poznawczymi.



Niweluje stres, lęki, napięcie



Wzmacnia koncentrację uwagi



Poprawia zdolność zapamiętywania



Polecam dla Ciebie!

Magdalena Nowak

Kierownik Działu
Marketingu
MAC Dydaktyka

www.mac.pl/aktywnatablica

mac
DYDAKTYKA

Lęk u przedszkolaka

Anna Mazurek

Piszę ten artykuł, przebywając na kwarantannie, podobnie jak moje przedszkole i dzieci. Piszę ten artykuł, bo martwię się o te moje dzieci. To nieprawda, że żyją sobie teraz beztrąsko w czterech ścianach domu, bezpiecznie z rodziną, bezpiecznie w przedszkolu. To nieprawda, że nie widzą, nie słyszą, nie czują, że coś w ich życiu się zmienia, dzieje. To nieprawda, że nie czują lęku, niepokoju, niepewności, obawy, strachu mimo że zapewniamy im doskonałe warunki. Wszystko czują i przeżywają na swój sposób.

CZYM JEST LĘK?

Jaka jest jego definicja? Lęk jest naturalnym stanem emocjonalnym, ostrzegającym przed potencjalnym niebezpieczeństwem, mobilizującym do poradzenia sobie z tym stanem, z tą emocją. „Lęk rozumiany jest, jako reakcja na zagrożenie wyobrażone, którego źródło tkwi w psychice człowieka (...). Lęk jest emocją, jest reakcją na zewnętrzne (najczęściej społeczne) lub wewnętrzne bodźce (myśli, wyobrażenia, bodźce pochodzące z wnętrza organizmu). Lęk jest zjawiskiem psychofizjologicznym, bazującym na procesach nerwowych, aktywizowanych głównie przez strukturę pnia mózgu” – według definicji W. Okonia. „Lęk to stan, którego doświadczają wszyscy, bez względu na wiek czy płeć.

Najsilniej jednak oddziałuje na dziecko, które nie ma jeszcze rozwiniętego „zmysłu” radzenia sobie w sytuacji doświadczania lęku. Niektóre koncepcje psychologiczne wiążą ten fakt z niedojrzałością układu nerwowego i odnoszą go do określonych przedziałów wiekowych. W literaturze tematu i potocznym rozumieniu pojęcia lęk i strach używane są zamiennie na określenie doświadczanych emocji, co dodatkowo utrudnia zrozumienie mechanizmów ich powstawania” – twierdzi Beata Krzywda.



Lęk to emocja towarzysząca człowiekowi od urodzenia (niektórzy twierdzą, że ujawnia się już w fazie prenatalnej), przez całe życie. Pokazuje się jako reakcja na bodźce bólowe czy dźwiękowe, z czasem słowne oraz sytuacje związane z codzienną egzystencją. Stopień natężenia lęku zależny jest od stopnia nasilenia zewnętrznych i wewnętrznych bodźców, zagrożeń.

Ale często lęk wyzwała się już podczas „oczekiwania zagrożenia”, mimo pozornego braku bezpośrednich przyczyn, a jego źródła tkwią w nieświadomych, nerwicowych konfliktach wewnętrznych. Jest więc lęk stanem pierwotnym, atawistycznym.

LĘK SEPARACYJNY

Wykraczanie poza środowisko rodzinne, oprócz tego, że niesie ze sobą nowe emocje, sytuacje, doznania i doświadczenia, niesie także różnego rodzaju zmiany w osobowości dziecka. Są to często zmiany związane z odczuwaniem stanów lękowych. Szczególnie mocno widoczne jest to w momencie pójścia dziecka do przedszkola. Pierwsze dni w przedszkolu zmieniają dziecku jego sytuację życiową, mówiąc kolokwialnie, wywracają świat do góry nogami. Bardzo mocno stymuluje to sytuacje „lękotwórcze”, „lękogenne”.



Za tym zaś może iść nadpobudliwość ruchowa, zachowania destrukcyjne, chaotyczne, nieadekwatne do miejsca i sytuacji, zaburzenia

nerwicowe (moczenie nocne, bóle brzucha, utrata apetytu, zaburzenia somatyczne), zachowania infantylne, zmniejszenie odporności immunologicznej (częste infekcje, wyższa zachorowalność). Pokazuje to, że dziecko nie jest przygotowane, dojrzałe do rozłąki z domem, bliskimi, rodzicami, zwłaszcza z matką. Może pojawić się lęk separacyjny, co skutkować może tym, że dziecko nie będzie wchodziło w relacje, zarówno z nauczycielami jak i rówieśnikami, nie będzie nawiązywało więzi. Lęk separacyjny jest prawidłowym zjawiskiem u dzieci do trzeciego roku życia, stopniowo zanikając do około piątego roku życia. Dziecko odczuwa nadmierny, paniczny wręcz lęk, gdy spodziewa się rozłąki z rodzicami (najczęściej matką). Próby separacji skutkują oporem, płaczem, wrzaskiem. Dziecko często reaguje somatycznie (katar, ból gardła, zęba, brzucha), „dzięki” czemu nie dochodzi do rozstania.

LĘKI W CZASIE PANDEMII

Pamiętam jak całkiem niedawno, we wrześniu, rodzice przyprowadzili dzieci do przedszkola. Jak wiele się wtedy w ich życiu zmieniło. Jak bardzo bali się o dzieci. Pamiętam, jaki lęk większość z nich przeżywała. Jakie trudne emocje towarzyszyły nam wszystkim: rodzicom, dzieciom i pracownikom przedszkola. Pamiętam, jak dzieci płakały w sali..., a rodzice płakali na zewnątrz. Nowa sytuacja, pandemia, nadmiar bodźców, nowe osoby, nowe miejsce, nowe sytuacje, dystans, dezynfekcja...wszystko to powodowało lęk... Ale poradziliśmy sobie z nim.

Dzieci przyzwyczały się i przystosowały do zmian, sytuacji, ludzi. Doskonale przyswoiły nowe zasady. Bo na szczęście łatwo przystosowują się do zmian, a życzliwa rozmowa zawsze działa cuda. Ale teraz znowu dzieci czują niepewność, bo nie mogą pójść do przedszkola. A tam zawiązały się już więzi emocjonalne, dzieci tęsknią za sobą wzajemnie. Przedszkole szybko stało się częścią ich życia, a teraz zostało im to zabrane. Słyszą informacje medialne, słyszą rozmowy dorosłych. Boją się zwyczajnie i po ludzku tak samo jak my. Martwią się, naprawdę dzieci szczerze się martwią, nawet jeśli nie umieją nam jeszcze tego w jasny sposób powiedzieć.

JAK POMÓC DZIECKU?

Co zrobić, by dziecięce lęki opanować, zminimalizować, pomóc dziecku teraz i w przyszłości. Jak radzić sobie z dziecięcym lękiem?

Przede wszystkim nie śmiać się z jego lęków, nie dworować, nie bagatelizować, nie zawstydzать dziecka przy innych, nawet przy najbliższych. Trzeba mieć dużo cierpliwości, wszystko wymaga przecież czasu. Starać się zrozumieć dziecięce obawy, zmiany zachowania, nastroju. Być blisko dziecka, rozmawiać, wspierać. Obecność bliskiej osoby jest bezcenna. Opowiedzieć dziecku historię ze swojego dzieciństwa, życia, o tym, że i ty się kiedyś czegoś bałeś, że teraz się czegoś boisz. To nic wstydliwego. Niech wie, że nie jest z tym problemem samo, że każdy przeżywa takie emocje.

I cóż, powtórzę po raz kolejny, korzystać z bajek, opowiadań terapeutycznych. Dziecku jest wtedy łatwiej uporać się ze swoimi emocjami. Popęłiłam krótkie opowiadanie terapeutyczne o lęku dla swoich dzieci przedszkolnych, osadzone celowo w innej rzeczywistości, ale pokazujące małemu dziecku, że każdy ma prawo do lęku i obaw.

Krzyś niespokojnie wyglądał przez okno przedszkolne, wypatrując mamy. Nie znał się jeszcze na zegarku, ale wiedział, że mama przychodzi po niego zawsze po obiedzie, razem z mamą Dawidka i Zosi. Obiad minął, Dawidek i Zosia poszli już do domu, a on nie. Ogarnął go smutek. Poczł niepokój. Nagle zza okna dobiegł do niego dźwięk. Ten dźwięk, którego na Śląsku, w Katowicach, obawiają się wszyscy. Mocny sygnał pędzącej karetki pogotowia. Każda rodzina tutaj, w której jest górnik pracujący pod ziemią jest szczególnie wrażliwa na ten dźwięk. Bo może on oznaczać, że coś stało się w kopalni. Dlatego Krzyś z niepokojem popatrzył na panią Ulę, a potem znowu wyjrzał przez okno. Mamy nie było.

- Proszę pani, czy mogłaby pani zadzwonić do mojej mamy? – zapytał Krzyś już ze łzami w oczach panią Ulę.

Pani Ula, która też wychowała się w rodzinie górniczej, w łot pojęła przejęcie i niepokój Krzysia. Praca górnika jest trudna, ciężka i niebezpieczna. Górnicy pracują w kopalni, głęboko, bardzo głęboko pod ziemią. Jest tam gorąco, brudno, prawie ciemno, unosi się kurz i pył, a mimo tego trzeba pracować, wydobywać węgiel.

- Krzysiu, mama zaraz przyjdzie, nie martw się, gdyby coś stało się w kopalni już bym o tym wiedziała, przecież tam też pracuje mój tata i dwaj bracia, jestem pewna, że wszystko jest w porządku, tylko mamie coś wypadło – odpowiedziała, próbując uspokoić chłopca. Ale też poczuła niepokój.

- Ale mój tata jest dziś pod ziemią, kolejny dzień, pracuje dziś za kolegę, którego bolał brzuch, martwię się o niego i boję się... Nie widziałem go już dwa dni...- nieśmiało, patrząc w podłogę powiedział Krzys.

- Wiem Krzysiu, ale nie martw się na zapas, ta karetka nie musiała wcale jechać do kopalni... Pani Ula zamyśliła się. Sama poczuła niepokój.

- Posłuchaj Krzysiu - powiedziała - nie ma nic złego, w tym, że się martwisz, to naturalne. Jeśli kogoś kochamy, lubimy, jeśli ktoś jest nam bliski, to martwimy się o niego. Nie ma też nic złego w tym, że się boisz. Dorośli też się boją. Nie trzeba się tego wstydzić. To świadczy tylko o tym, że jesteś dobrym, wrażliwym chłopcem, masz piękne serce. Wiesz, ja też odczuwam czasem lęk, niepokój, strach, twoja mama, tato, inni dorośli też... Ale musimy umieć sobie z tym lękiem radzić...wiesz, co ja robię, by uciszyć lęk albo go odgonić od siebie?..- pani Ula nie czekała na odpowiedź, tylko mówiła dalej - jeśli czuję lęk, martwię się, to szybko zamykam oczy i wyobrażam sobie miłe chwile, jakie spędziłam z kimś bliskim, rodzicami, rodzeństwem, przyjaciółmi, wspólne rozmowy, zabawy, śmiech, radość, psoty...i na taką myśl się uśmiecham... i od razu jest lepiej. Krzys zamyślił się, zamknął

oczy, milczał... nagle uśmiechnął się... otworzył oczy i powiedział:

- Ojej.. pani Ulu...pomyślałem o tym, jak grałem z tatą w niedzielę w piłkę, i było tak super, i tato wpadł w błoto, i był cały brudny, a mama tak się śmiała... tak się śmiała, że...



Nagle drzwi otworzyły się, a w nich stała mama Krzysia. Chłopiec podbiegł do niej i mocno przytulił.

- Przepraszam za spóźnienie, pani Ulu, ale pogotowie w naszym mieście ma dziś ćwiczenia, takie próbne ćwiczenia, ulice trochę zakorkowane są. Krzysiu, nic się nie stało – powiedziała do syna, tuląc go mocno.

- Dziękuję, pani Ulu - powiedział Krzys z uśmiechem.

No i może teraz, dodatkowo rozmowa o ciężkiej pracy ludzi w różnych zawodach w ramach realizacji preorientacji zawodowej w przedszkolu? :-) W każdym razie chodzi o to, by dziecko utożsało się z sytuacją i bohaterem oraz miało przykład tego, jak sobie radzić. Do tego rozmowa o tym, jak radzić sobie z lękami, obawami, niepokojem.

Czy chronić dziecko przed lękiem? Czy można go uniknąć? Lęk jest zjawiskiem nieuniknionym, sam fakt jego istnienia tkwi bowiem w naturze człowieka i jest nierozdzielnie związany z życiem codziennym. Jego natężenie zależy od wielu czynników zewnętrznych i wewnętrznych, charakterystycznych dla danej osoby. Lęk towarzyszy nam w różnych momentach, zwłaszcza w sytuacjach, w których rozpoczynamy jakiś nowy etap swojego życia, także w chwili, gdy nasze dziecko staje się przedszkolakiem. Bo lęk towarzyszyć będzie dziecku zawsze, tak jak i dorosłym. I jest to atawistyczne wręcz i naturalne, bo człowiek pozbawiony lęku nie mógłby unikać sytuacji niebezpiecznych. Nasz lęk to narzędzie obronne, reakcja obronna instynktu samozachowawczego. Więc nadmierne chronienie dziecka przed jakimkolwiek przeżyciami, sytuacjami lękowymi wywoła u niego niski próg tolerancji na sytuacje trudne, stresowe. Dziecko, z którym rozmawia się o wszystkim, także o emocjach, dziecko otoczone zainteresowaniem rodziców, zgodnie z prawdą ostrzegane przed rzeczywistym niebezpieczeństwem – wyrośnie na świadomego, rozwiniętego uczuciowo i emocjonalnie człowieka, który radzić sobie będzie z trudnościami

życiowymi. Będzie umiało rozróżnić dobro i zło, realnie oceniać zagrożenie. Będzie człowiekiem, któremu lęk będzie towarzyszył tylko w sytuacjach, gdy wystąpią szczególne, jasne, konkretne ku niemu powody. Obcy mu będzie lęk nieuzasadniony. A najlepszą terapią lękową dla każdego jest miłość i przyjaźń.

Rozmawiajcie z dzieckiem, bo rozmowa jest podstawą relacji, buduje szacunek i zaufanie, pomaga, zawsze pomaga.



Bibliografia:

Psychoterapeuta Paweł Drożdżak w rozmowie z Renatą Mazurowską
 Okoń W. Słownik Pedagogiczny, PWN, Warszawa 1987.
 Krzywda B. Przedszkole – geneza i rodzaje lęków dziecięcych, „Remedium”, numer: 7/8, 2004.

Anna Mazurek

absolwentka historii na UMCS w Lublinie

absolwentka pedagogiki przedszkolnej i wczesnoszkolnej WSP w Warszawie

oligofrenopedagog, specjalista terapii pedagogicznej

specjalista edukacji i rewalidacji osób ze spektrum autyzmu

nauczyciel wychowania przedszkolnego

dumna mama dwójki dzieci



kompleksowe
rozwiązania
dla edukacji

=



+



+





To nie baśń!

Nowe komputery dla Twojej biblioteki?

Teraz to możliwe!

Skorzystaj z programu „**Kraszewski. Komputery dla bibliotek 2021**” i wyposaż swoją bibliotekę i czytelnię w nowoczesny sprzęt i oprogramowanie – nasi eksperci doradzą, jak skorzystać z programu.

Nie zwlekaj! Składanie wniosków tylko do 23 sierpnia br.!

Zapytaj teraz o szczegóły:
Dział sprzedaży stacjonarnej
tel. 41 366 55 55
www.mac.pl


mac
TECHNOLOGIE

O współpracy polonisty i nauczyciela biblioteki

Maria Dworzycka

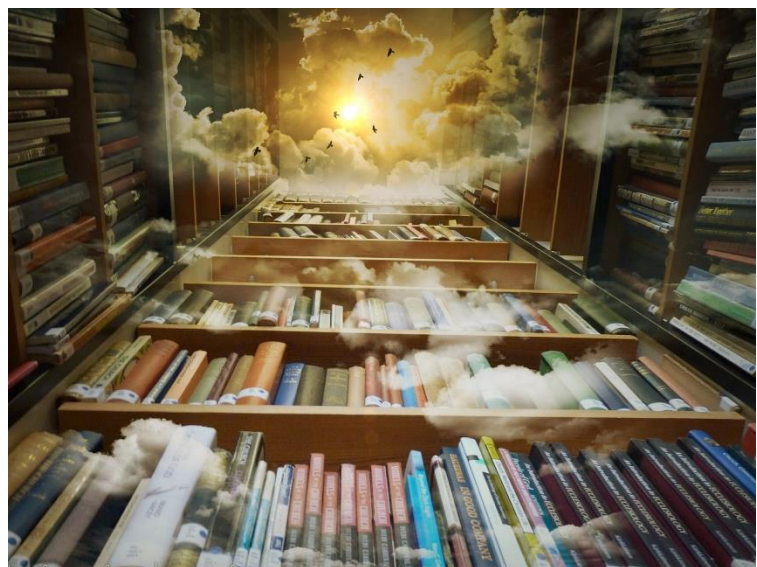
Artykuł jest fragmentem wystąpienia autorki podczas konferencji czytelniczo-medialnej dla nauczycieli humanistów, która odbyła się w lutym 2021 roku.

Celem niniejszego artykułu jest wskazanie roli współpracy nauczyciela polonisty i biblioteki w rozwijaniu kompetencji czytelniczych uczniów. W pierwszej części pracy wskazano na bibliotekę jako miejsce będące częścią integralną placówki edukacyjnej, podkreślono też wagę rodziny w rozwijaniu zamiłowania do czytania. Następnie przedstawiono wyniki badań dotyczących opinii nauczycieli języka polskiego w temacie współpracy z biblioteką szkolną. Wskazano też na metody i formy oraz różnorodność podejmowanych działań w kierunku rozwijania kompetencji czytelniczych uczniów.

BIBLIOTEKA SZKOLNA JAKO...

Zwracając uwagę na ważność współpracy między nauczycielem języka polskiego i biblioteki, nie sposób nie podkreślić faktu, iż bibliotekarz jest pełnoprawnym nauczycielem posiadającym przygotowanie pedagogiczne. Oprócz naturalnych obowiązków wynikających ze sprawowanej przez niego funkcji, pełni także rolę wychowawcy i dydaktyka. Nauczyciel biblioteki wchodzi wobec tego w skład rady pedagogicznej.

Biblioteka w każdej placówce edukacyjnej to miejsce współpracy. Współpracy między uczniami (realizacja różnego rodzaju projektów edukacyjnych), między bibliotekarzem a uczniami (pomoc w znalezieniu właściwej literatury, wolontariat uczniów w bibliotece), między pojedynczymi nauczycielami (prowadzenie lekcji bibliotecznych lub wskazywanie wartościowej literatury pedagogicznej) wreszcie między bibliotekarzem a większą grupą nauczycieli (szkolenia organizowane przez bibliotekę, awans zawodowy).



Czytelnia i biblioteka szkolna to również miejsce przygotowania do funkcjonowania w społeczeństwie informacyjnym oraz baza do realizacji polityki szkoły i jej nierozdzielna część.

Chyba nikt nie ma wątpliwości, że podstawową i, przez pewien czas, najważniejszą rolę w rozwoju czytelniczym dziecka pełni rodzina. Ideałem jest, gdy mały człowiek ma okazję obserwować czytających rodziców, gdy wzrasta w otoczeniu używanych przez domowników książek.

ROLA RODZINY W ROZWOJU CZYTELNICZYM DZIECKA

To właśnie pierwsze lata dziecka są doskonałym momentem do tego, by zaszczyć w nim miłość do książki. To rodzice powinni pokazać dziecku, do czego może służyć książka – że może przenieść w świat wyobraźni i doskonale go rozwinąć, w dalszej perspektywie ubogacić język. Warto uświadomić sobie, że potrzeba obcowania ze słowem pisany nie wytworzy się samoczynnie. Konieczny jest wcześniejszy kontakt z ciekawą książką. Rodzice powinni zatem czytać na głos swoim dzieciom, by móc w sposób aktywny wychować przyszłego czynnego czytelnika. Głośne czytanie to także okazja do tłumaczenia dziecku zjawisk przyrody, zasad dobrego zachowania, dbania o prawidłowy rozwój mowy oraz kształtowania poczucia zaufania i radości dzielenia się czytelniczymi przeżyciami.

Młody człowiek nauczony kontaktu z książką będzie do niego stale dążył, świadomy, że w literaturze znajdzie odpowiedzi na wiele pytań, nie tylko naukowych, ale również tych życiowych.

Młodego czytelnika, jeszcze niepewnego w świecie literatury, nie wolno pozostawić samemu sobie w bibliotece szkolnej. Lekcje biblioteczne, spotkania czytelnicze powinny stanowić okazję dla nauczyciela bibliotekarza do poznania zainteresowań czytelniczych ucznia. Również na lekcjach języka polskiego powinna znaleźć się chwila na rozmowy o tym, co dzieci czytają, jaki rodzaj literatury ich interesuje. Także i na tym polu jest świetna okazja do współpracy między nauczycielami.

PIERWSZE KROKI W BIBLIOTECIE

Uczeń, który nie napotka na początku swojej czytelniczej drogi świadomego bibliotekarza, który wskaże mu ciekawą i pochłaniającą książkę, jest często skazany na niepowodzenie czytelnicze. Gdy po raz pierwszy, drugi i trzeci sięgnie po książkę (pełen szczyrych chęci), która nie spełni jego oczekiwań, jest już dla biblioteki czy też szerzej czytelnictwa często straconym. Tutaj ogromna więc rola nauczyciela biblioteki, by nie zostawić ucznia stojącego samotnie przed regałami pełnymi często nic mu nie mówiących tytułów. Ale by móc pomóc w wyborze odpowiedniej lektury, trzeba znać tego młodego człowieka, jego potrzeby i zainteresowania.

W celu poznania opinii nauczycieli polonistów w temacie współpracy i jej jakości z biblioteką szkolną, przeprowadziłam badania własne. Ankieta została rozesłana w formie linku do kwestionariusza do nauczycieli języka polskiego,

których dane znajdują się w bazie danych doradcy metodycznego. Udział w nich wzięła grupa 170 nauczycieli. Arkusz ankiety składał się z 9 pytań, w tym jednego otwartego.

JAK TO JEST Z TĄ WSPÓŁPRACĄ

Zdecydowana większość badanych nauczycieli miała stopień awansu dyplomowany, zabrakło wśród ankietowanych nauczycieli stażystów. Ponad połowa respondentów pracuje w szkołach znajdujących się na wsi, pozostali nauczyciele pracują w placówkach miejskich (w mieście liczącym do 30 tysięcy mieszkańców – 23%, w mieście liczącym powyżej 30 tysięcy mieszkańców – 25%). Nauczyciele księgozbiór szkolny oceniają jako dobry (40%), wystarczający (31%), bardzo dobry (14%). Dla niewielu nauczycieli (15%) oferta biblioteki szkolnej jest niewystarczająca. Podobnie przedstawia się opinia polonistów w średniej ocenie zainteresowania uczniów ofertą biblioteki. W skali 1– 5 określają, że owo zainteresowanie utrzymuje się na poziomie dostatecznym.

Optymistycznym akcentem jest fakt, że ponad 90% ankietowanych nauczycieli języka polskiego współpracuje z biblioteką szkolną i aż 99% ma pewność, że owa współpraca jest korzystna dla rozwoju uczniów. Ponad połowa badanych wskazuje jednak, że mają świadomość, iż mogłaby być ona ściślejsza i bardziej efektywna.

Ponad 88% ankietowanych nauczycieli deklaruje, że w podejmowanych projektach

edukacyjnych może liczyć na pomoc i współpracę ze strony nauczyciela biblioteki.



Ludzie pracujący razem jako jedna grupa potrafią dokonać rzeczy, których osiągnięcie nie śniło się nikomu z osobna.

Franklin Delano Roosevelt

Ankieta kończyła się pytaniem otwartym, dotyczącym propozycji nauczycieli współpracy z bibliotekarzami. Wśród proponowanych przez ankietowanych polonistów form współpracy z biblioteką pojawiały się konkursy czytelnicze, cykliczne akcje głośnego czytania, koła zainteresowań, pomoc w redakcji gazetki szkolnej, lekcje biblioteczne, elementy biblioterapii, spotkania z pisarzami oraz organizowanie wystaw czytelniczych połączonych z promocją szkoły. Wszystkie zaproponowane przez nauczycieli pomysły współpracy „dzieją się” lub „działy” w szkołach ankietowanych nauczycieli.

WSPÓŁPRACA, ALE JAKA?

Formy i metody współpracy polonisty i bibliotekarza, w zależności od zaangażowanych środków, osób i emocji, możemy podzielić na kilka grup:

- bazowanie na przekazie słownym
wszelkie akcje głośnego czytania, opowiadanie baśni i bajek terapeutycznych, booktalking (opowieść o książce), dyskusja, żywa gazetka, godzina pytań do ciekawej osoby (redaktora lokalnej gazety, pisarza pochodzącego z regionu bliższego uczniom), plakaty, ulotki, wystawy, targi i kiermasze książek, gazetka szkolna (zarówno ta w formie online, jak i „papierowa”)
- bazowanie na przeżywaniu, odczuwaniu emocji
teatr (kółka teatralne działające w szkołach), inscenizacja (przedstawienia organizowane z okazji świąt narodowych, religijnych, przeróżnych uroczystości szkolnych), gry i zabawy czytelnicze (gry terenowe), wolontariat w formie pomocy w bibliotece (angażowanie uczniów do pracy w bibliotece), drama (do wykorzystania na każdej lekcji)
- bazowanie na TIK-u



programy komputerowe (edukacyjne, łączące naukę z zabawą), gry komputerowe, prowadzenie bloga lub kanału na YT (na przykład w formie innowacji lub projektu edukacyjnego np. na platformie eTwinning), montaż słowno-muzyczne

wykorzystujące technologię informacyjno-komunikacyjną (prezentacje multimedialne, pokazy filmów, wystawy fotografii), quizy, konkursy

- imprezy promujące czytelnictwo
noc w bibliotece (połączona z atrakcjami angażującymi emocje uczniów), pasowanie na czytelnika (połączone z wcześniejszą wizytą i zapoznaniem uczniów z funkcjonowaniem biblioteki szkolnej), spotkanie z twórcą literackim lub innymi ciekawymi osobami – redaktorem lokalnego pisma, przedstawicielem mediów, pracownikiem wydawnictwa, drukarni, gazety; poranki i wieczory literackie (na przykład przy okazji omawiania lektury „Dziady” A. Mickiewicza).

Cechy wspólne proponowanych form:

- cykliczność
każda z proponowanych form jest powtarzalna, możliwa do realizacji w kolejnych edycjach,
- ukazanie „drugiej twarzy” biblioteki
często uczniowie kojarzą bibliotekę z miejscem nieprzyjaznym, co potwierdza ankieta przeprowadzona wśród uczniów. Na pytanie: „Podaj swoje skojarzenia związane z biblioteką szkolną” uczniowie udzielili następujących odpowiedzi (zrzut ekranu poniżej).



zrzut ekranu z aplikacji www.mentimeter.com [źródło własne]

Niestety, oprócz skojarzeń pozytywnych, pojawiają się i te mniej przyjemne. Koreluje to poniekąd z oceną wskazaną przez nauczycieli w temacie zainteresowania uczniów ofertą biblioteki. Warto w tym miejscu dokonać rachunku sumienia i spróbować „odczarować” bibliotekę szkolną właśnie poprzez różnego rodzaju ciekawe inicjatywy ukazujące to miejsce jako różnorodne i otwarte, w którym uczeń może rozwijać swoje pasje i zainteresowania, w którym może znaleźć pomoc i wsparcie często nie tylko w edukacyjnych problemach. Bibliotekarze prowadzą przecież świetne zajęcia terapeutyczne podczas których uczniowie mają możliwość poradzenia sobie ze swoimi problemami przy pomocy życzliwego specjalisty.

Dla porównania proszę spojrzeć na skojarzenia samych nauczycieli zebrane w czasie trwania konferencji czytelniczo-medialnej.



zrzut ekranu z aplikacji www.mentimeter.com [źródło własne]

- wyjście poza szkołę
- w znaczeniu dosłownym bo możemy wyjść z uczniami i zagrać w grę terenową, podchody opierające na znajomości literatury; w znaczeniu metaforycznym, gdy zapraszamy osoby z zewnątrz, wychodzimy ze swoimi działaniami poza mury szkoły
- motywacja dla nauczycieli języka polskiego i biblioteki

wymyślanie nowych metod pracy, technik i pomysłów do pracy (współpracy) z uczniami to doskonała okazja do samorozwoju każdego nauczyciela. Do rozwijania swojej kreatywności i umiejętności wsłuchiwania się w potrzeby edukacyjne, czytelnicze, ale nie tylko, młodych ludzi.

Zagadnienie współpracy między polonistą i bibliotekarzem jest bardzo szerokie. W powyższym artykule zaprezentowano tylko niewielki jej wycinek. Zachęcam do własnych poszukiwań dla dobra nas samych i naszych uczniów.

Bibliografia:

W kręgu kultury czytelniczej dzieci i młodzieży, red. nauk.
Mariola Antczak, Agata Walczak-Niewiadomska, War-
szawa, 2015.

Rola biblioteki pedagogicznej w upowszechnianiu nowych technologii w edukacji, red. nauk. Beata Janik i Wanda Bukowczan. Kraków 2018.

Książka i biblioteka w środowisku edukacyjnym, praca zbiorowa, red. Elżbieta Barbara Zybert. Warszawa 2002.

Maria Dworzycka

nauczyciel języka polskiego i historii

logopeda, specjalista terapii pedagogicznej

doradca metodyczny nauczycieli języka polskiego

Lubelskiego Samorządowego Centrum Doskonalenia Nauczycieli Oddział w Zamościu



WYBIERAJ ŚWIADOMIE SPRZĘT
NAJWYŻSZEJ JAKOŚCI!

MAC MONITOR WERSJA PREMIUM



Duży ekran pozwala
na oglądanie treści
nawet z końca sali

Wysoki współczynnik
kontrastu pozwala
na utrzymanie
intensywności kolorów

Zapobiega
smużeniu się obrazu,
zwłaszcza w scenach
dynamicznych

Liczne gniazda
rozszerzeń umożliwiają
podłączenie
dodatkowych
akcesoriów
peryferyjnych

System Android
w nowoczesnej,
ulepszonej wersji
pozwala na korzystanie
z Google Play oraz
instalację dodatkowego
oprogramowania

Długi okres gwarancji
pozwala cieszyć się
sprzętem bez ryzyka
uszkodzeń

Idealna jakość
wyświetlanych treści

Zapewnia widoczność
w nawet najbardziej
nasłonecznionym
miejscu

Szeroki kąt patrzenia
uniemożliwia zmianę
intensywności
wyświetlanych
kolorów

Duża pamięć pozwala
na szybkie działanie
sprzętu

Czysty i wyraźny
dźwięk słyszalny
w całej sali

Rozmiar przekątnej	65"
Rodzaj szkła	4 mm, hartowane szkło odblaskowe
Rozdzielczość	4K (3840 x 2160)
Współczynnik kontrastu	5 000:1
Jasność	400 cd/m ²
Czas reakcji	4 ms
Współczynnik proporcji	16:9
Kąt widzenia w poziomie/pionie	178 stopni
Złącza	1 x VGA, 2 x HDMI, 2 x TV-USB 3.0, 2 x RJ45, 1 x SD Card, 1 x Audio In, 1 x RF, 1 x USB Typ B, 1 x YPBPR-IN, 1 x AV, 1 x EAR, 1 x MIC, 1 x RS232, 1 x SPDIF, 1 x AV Out, 1 x S-Video, 1 x VGA-Out, 2 x PC-USB 2.0, 1 x YTVUSB 2.0, 1 x USB, Typ B, 1 x HDMI
Pamięć wewnętrzna	32 GB
Pamięć RAM	3 GB
Wersja systemu	Android 8.0
Głośniki	2 x 20 W
Wymiary (cm)	142 x 23 x 103
Waga (kg)	55
Gwarancja	5 lat

T jak board, czyli słowo o tablicach

Piotr Kawalec

Dziś rozmyślamia nauczyciela matematyki o tym, jak rysować figury w zdalnym nauczaniu na lekcji matematyki. Im więcej narzędzi dostępnych, tym więcej dylematów, jakie narzędzie wybrać, aby spełnić swoje cele.

POZYTYWNE ZASKOCZENIE

Gdy rok temu naszedł czas pandemii, pierwszy okres działania przypadł na działanie na aplikacji Explain Everything (explaineverything.com). Tu czyniłem pierwsze postępy na wiosnę 2020r. w lekcjach online i z perspektywy czasu dziwię się, jak ułomnie się pracowało wtedy i przez pierwszy tydzień jesiennego nauczania bez tabletu graficznego. Ten skromny „długopisik” zdecydowanie ułatwia pracę, a pisanie po ekranie poprawia czytelność jak i szybkość pracy. Wiem, być może odkrycie nie na skalę Kolumba, ale kto nie ma, niech spróbuje. Ja pewnie nawet nie wykorzystuję 50% możliwości tego urządzenia, ale to zdecydowanie dobry zakup.

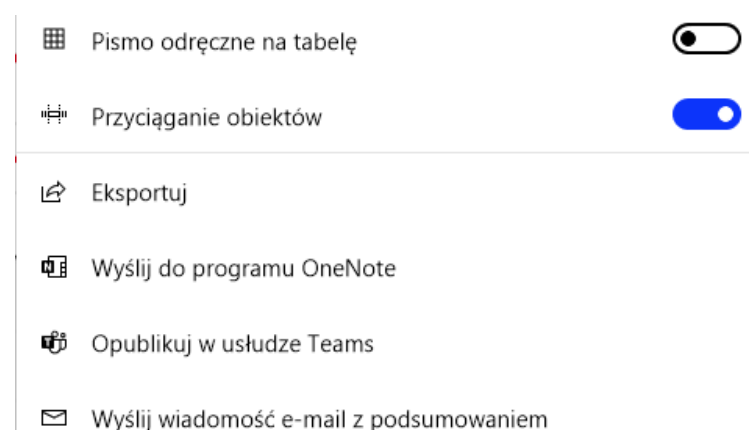
RYŚOWANIE PO KRATKACH

Jak to w matematyce bywa, szczególnie w młodszych klasach, w zadaniach bywają polecenia „odczytaj z rysunku długości potrzebnych odcinków”, a rysunek w podręczniku

to figura narysowana na kartce w kratkę. Zatem wypadałoby takie zadania potrenować nawet w minimalistycznej wersji. Po uruchomieniu Whiteboard w aplikacji Teams zbyt wielkiego szaleństwa z wyborem ustawień nie ma, zresztą i pewnie słusznie, bo wystarcza do działania na większości lekcji. Większy wybór mamy, gdy uruchomimy aplikację (ikona Otwórz w aplikacji).



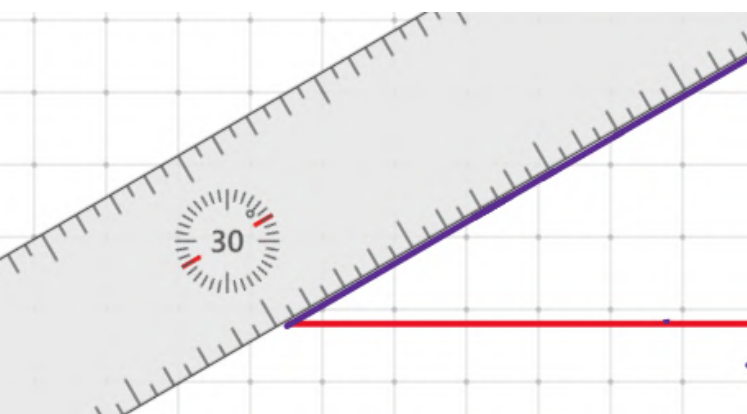
Zwrócę uwagę na elementy potrzebne do rysowanie podstawowych figur w klasie czwartej czy piątej szkoły podstawowej. W tych klasach warto zwrócić uwagę na rysowanie po liniach.



Pierwsze ustawienie to pismo odręczne na kształt. Figury wychodzą zręczne, kwestia nabrania wprawy w ich rysowaniu (z okręgami jest najtrudniej ;)).

Rzecz bardziej przydatna to ustawienie formatu tła. Tutaj możemy ustawić tło oraz tło siatkowe – czyli nasze kratki w zeszytach. Co prawda uczniowie zgłaszają problemy z widocznością i tutaj przydałoby się dodatkowe ustawienie, które bardziej przyciemniłoby linie.

Kolejne narzędzie to linijka. Ja bardziej zwrócę uwagę na jej drugie zastosowanie, mianowicie używanie jej jako kątomierza.

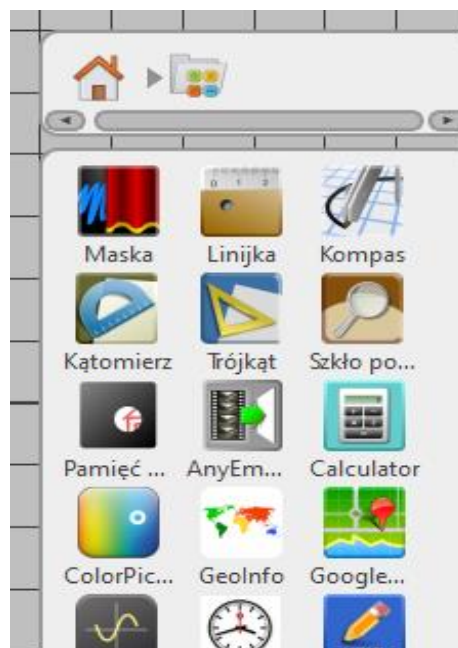


Kąty zmieniamy, kręcąc rolką od myszki. Po kilku rysunkach (lub filmach na YouTube) nabieramy wprawy, jak rysować kąty, czy odcinki prostopadłe lub równoległe. I tutaj ponarzekać, bo brakuje mi klasycznej linijki lub kątomierza.

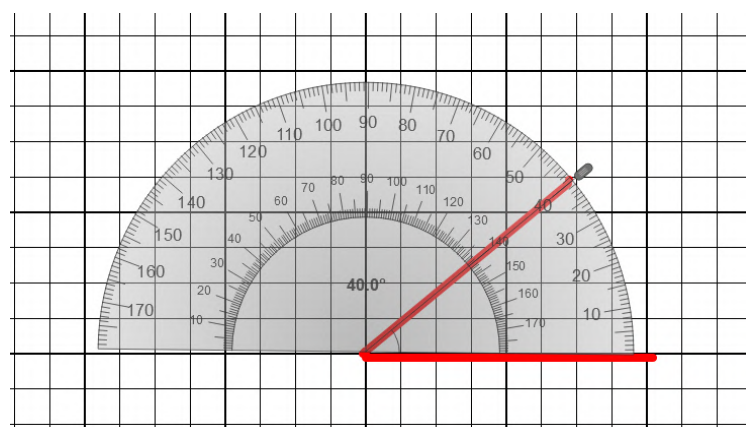
POSZUKIWANIA

Jak to u mnie, pojawiło się pytanie, a może gdzieś ta linijka i kątomierz występują? Po dłuższych poszukiwaniach napotkałem aplikację OpenBoard (openboard.ch/download.en.html). Jest to darmowe oprogramowanie na tablice interaktywne. Instalacja nie sprawiła problemów – przynajmniej u mnie. Pierwsza kwestia: kratki można ustawić ciemne na jasnym tle co daje

zdecydowanie lepszą widoczność. Jak to w tego typu aplikacjach mamy do dyspozycji podstawowe narzędzia m.in. nasz kątomierz i ekranka.



Ponieważ narzędzia są dosyć intuicyjne, nie pora, aby przedstawiać dokładną instrukcję. Po kilku kliknięciach można stworzyć rysunek potrzebny na lekcji. Jako przykład dodałem rysunek kąta. Nie jest to może arcydzieło, ale oddaje rzeczywisty przedmiot, jaki uczniowie mają w domu.



Teraz problemem pozostaje pokazanie uczniom, jak ów rysunek powstał.

Do tego celu można użyć możliwości nagrania podcastu, gdzie w krótkich żołnierskich słowach przekażemy potrzebne wiadomości, a film wykorzystamy podczas lekcji lub umieścimy w materiałach. Oczywiście można udostępnić widok pulpitu. Działa nawet udostępnianie ekranu w Teams. Do kilku lekcji można zatem zastosować troszkę inne narzędzie, które ułatwi nam działanie.

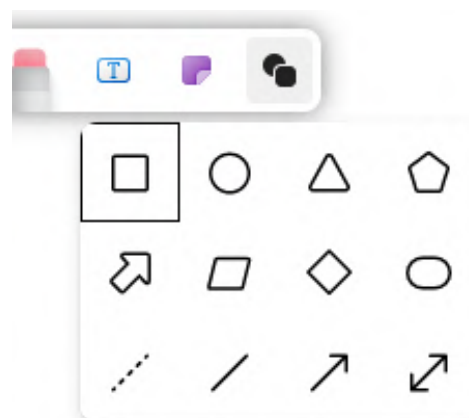
GEOMETRIA W PANDEMII

O ile działy matematyki takie jak wyrażenia algebraiczne czy ułamki realizuje się w wersji online w taki sposób, że mamy kontrolę nad widocznością tego, co robi uczeń (może pisać po ekranie), to w przypadku rysowania wielokątów, kątów, nie mówiąc już o odcinkach prostopadłych czy równoległych nie widzimy, jak uczeń trzyma przyrządy. W takiej sytuacji jakakolwiek instrukcja obrazkowa może pomóc w wykonaniu przynajmniej części rysunków.

Oby nasze przyszłe domy trzymały wciąż kąty proste ;)

ERRATA

Świat się jednak szybko zmienia. Już po napisaniu artykułu, ale jeszcze przed publikacją w sieci, w aplikacji Teams pojawiły się nowe narzędzia.



Dodano możliwość wstawiania kilku podstawowych figur, co zdecydowanie polepszy funkcjonalność działania. Figury rysuje się prosto, można zmieniać ich kolor i wypełnienie.

Piotr Kawalec

nauczyciel matematyki i informatyki

Szkoła Podstawowa im. T. Kościuszki

w Nawsiu Brzostekim

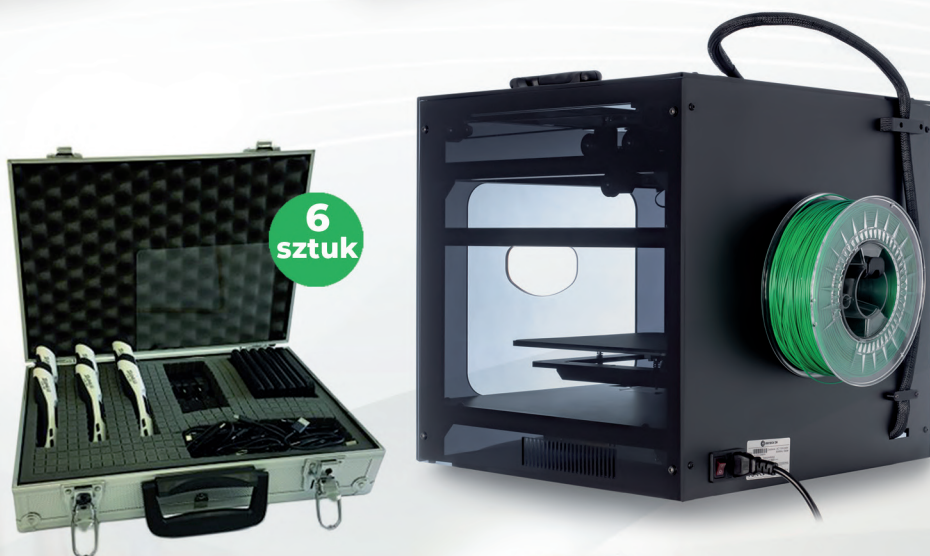
Nowoczesne pomoce i narzędzia do terapii

Skuteczne zajęcia terapeutyczne

Specjalne Potrzeby Edukacyjne w Aktywnej Tablicy



Drukarka Banach 3D i Długopisy Banach 3D do zajęć terapeutycznych SPE



Nienormalna normalność

Joanna Wilmańska

Szkolna „normalność”. Minęło kilkanaście miesięcy odkąd żyjemy w świecie ogarniętym pandemią. Rok szkolny zaczął się jak zwykle – stacjonarnie. Były pewne ograniczenia, takie jak zalecenia wynikające z reżimu sanitarnego np. przypisanie każdej klasy do danej sali, ale to utrudniało pracę jedynie nauczycielom. Prawie nikt nie zwracał na to uwagi, podobnie jak na warunki pracy, w których przyszło pracować i uczyć się.

Tymczasem w wielu szkołach, zwłaszcza wielkomiejskich, te urągały wszelkim przepisom BHP. Nawet przestępcy w więzieniach mają o wiele lepsze warunki bytowe. W wielu szkołach było za dużo osób na metr kwadratowy, są za ciasne sale i korytarze. Tłok powodował frustrację, rozdrażnienie i agresję u wielu osób.

Uczniowie czasem mieli swoje szafki jako namiastkę prywatnej przestrzeni. Luksusem zaś dla niektórych nauczycieli był kawałek własnego miejsca, gdzie można przysiąść, odłożyć pomoce dydaktyczne. Zatłoczone pokoje nauczycielskie rzadko oferowały spokojną przystań wśród morza dyżurów na przerwach. O przygotowaniu do zajęć czy sprawdzaniu prac uczniów nie było mowy.

Zdarzało się, że wysokość krzeseł i stołów była niedopasowana do wzrostu uczniów. Wyposażenie sal lekcyjnych zaprzeczało ergonomii, ale liczyło się to, że w ogóle było. Okropny hałas panował w przepełnionych budynkach.

Z pomiarów wynikało, że na pierwszym piętrze mojej szkoły, gdzie było największe zagęszczenie uczniów, wynosił od 86 do 102 dB.

Warunki sanitarne w wielu placówkach również urągały przyzwoitości – za mało było toalet zarówno dla pracowników, jak i uczniów. Trudno było zadbać o podstawowe potrzeby fizjologiczne. Nie było jak i gdzie zjeść posiłku, w spokoju i w higienicznych warunkach. W stołówkach o to trudno. Zajęcia często odbywały się na dwie zmiany, od wczesnych godzin porannych do wieczora. Uczniowie często nie przestrzegali zaleceń, warunki pracy nierzadko uniemożliwiały zachowanie reżimu sanitarnego. Od października zeszłego roku szkoły (z wyjątkami) pracowały zdalnie.



Media krzyczą o fatalnym wpływie tego trybu nauczania na zdrowie, rodzice nawołują do „powrotu do normalności”.

Czy chcemy powrotu do opisanego stanu rzeczy? Czy naprawdę ktoś myśli, że powrót do nauczania stacjonarnego poprawi słabą kondycję psychofizyczną uczniów i nauczycieli, jeżeli wrócą do warunków, które do tej pory rujnowały im zdrowie?

PRZESTRZEŃ DLA ZDROWIA

Według kanadyjskich naukowców mieszkańcy dużych miast częściej cierpią z powodu problemów psychicznych – o 21 proc. zwiększa się ryzyko zaburzeń lękowych, a o 39 proc. zaburzeń nastroju i depresji. Mała przestrzeń, jak w przeładowanej szkole, powoduje więcej interakcji, bo ja dokądś idę, ktoś wchodzi mi w drogę, albo patrzę na coś i inni też na to patrzą – muszę brać cały czas pod uwagę inne osoby. I zaczynam tracić poczucie psychicznej odrębności.

Jesteśmy istotami społecznymi. Potrzebujemy być w grupie, o ile ta grupa nie jest dla nas inwazyjna. U dzieci wychowanych w rodzinach, gdzie niezachowana była odrębność, występują często zaburzenia emocjonalne, często także odżywiania. Bo, metaforycznie rzecz ujmując, dzieci miały swoją szufladę, ale nie mogły jej zamknąć na klucz – każdy do tej szuflady swobodnie zaglądał, mógł coś do niej wkładać i coś z niej wyjmować, trzymać też tam coś swojego. Dziecko nie miało poczucia, że ta szuflada jest tylko jego. Kiedy wszystko jest wszystkich, a każdy się interesuje każdym, przez dorastającą osobę jest to przeżywane jako nieustająca inwazja, opresyjność braku granic (także na poziomie ciała).

Każdy człowiek potrzebuje mieć taką „swoją szufladę”, własną teczkę albo cokolwiek prywatnego. Gdy tego nie ma, przenosi swoją uwagę i aktywność umysłową w inne miejsce, na ekran smartfona, w słuchawki z muzyką, przeglądanie Internetu. Musi mieć psychicznie coś swojego, coś wyłącznie dla siebie.

Gdy się zmusi ludzi do przebywania razem, we wspólnej przestrzeni np. w szkole, wychodzą na jaw różne rzeczy, ujawniają się role, jakie przyjmujemy, to, w jaki sposób się dogadujemy lub rozwiązujemy konflikty, jak reagujemy w sytuacjach problemowych... Zostajemy potem ze wspomnieniami i ujawnionymi emocjami na kolejne miesiące czy lata, w tej samej grupie osób. To bywa niebezpieczne.

Dlaczego w więzieniach nie dopuszcza się, by ludzie, którzy dzielą jedną celę, przebywali ze sobą przez cały czas? Bo by się pozabijali. Rotuje się więc ich między celami, a nawet zakładami karnymi.

A uczniów, rzekomo dla ich dobra, zmuszono do przebywania w tym samym środowisku o dwa lata dłużej...

Dlaczego na uroczystościach rodzinnych mamy odruch włączania telewizora lub smartfona? Bo potrzebujemy poczuć własną odrębność psychiczną, na chwilę przenieść uwagę na coś innego niż znane twarze. Podstawowy w kontakcie z innymi jest kontakt wzrokowy. Możemy być w takim kontakcie przez kilka, kilkanaście sekund, ale nie jesteśmy w stanie zachować ciągu myśli i skojarzeń, wpatrując się nieustannie w czyjeś oczy. Telewizor czy smartfon pomagają się zresetować.

Cały czas zalewani jesteśmy informacjami, a na dodatek wszędzie jeszcze są jacyś ludzie, którzy czegoś od nas chcą. Tak jest w szkole. Dla osób o strukturze psychotycznej przebywanie z ludźmi jest szczególnie trudne. Z zadowoleniem witają oni pojawienie się kas automatycznych w sklepach, odpraw przy automatach na lotniskach, bo nie muszą wchodzić w żadną interakcję. Zamiast jeździć komunikacją miejską, co jest przecież i szybsze, i tańsze, każdy woli mieć swój samochód, by choć przez chwilę побыć samemu.



Niezależnie, w jakiej przestrzeni znajduje się Człowiek, potrafi budować wewnętrzne bariery. Są ludzie, którzy nie mają na tyle poczucia własnej integralności, by wytrzymać to, że np. ktoś cały czas obok nich przechodzi (a tak jest na zatłoczonych szkolnych korytarzach). Niektórzy z tego powodu nie są w stanie chodzić do galerii handlowych, gdzie tłum się przelewa jak natrętne myśli. Jeśli nie mamy umiejętności budowania tych wewnętrznych barier, praca w takich warunkach prowadzić może nawet do psychozy.

Niebranie pod uwagę cudzych granic, np. zabieranie czegoś z piórnika drugiej osoby, siadanie na czyimś miejscu, może się wiązać z tym, że ktoś sam także nie czuje dobrze własnych. Jeśli moje granice psychologiczne są stale ignorowane, niemożliwe jest utrzymanie stabilnego poczucia „ja”. Dlatego każdy powinien – dla własnego zdrowia psychicznego – i w pracy, i w domu mieć jakiś swój własny kawałek podłogi. Tego wiele szkół nie zapewnia. Ani uczniom, ani nauczycielom.

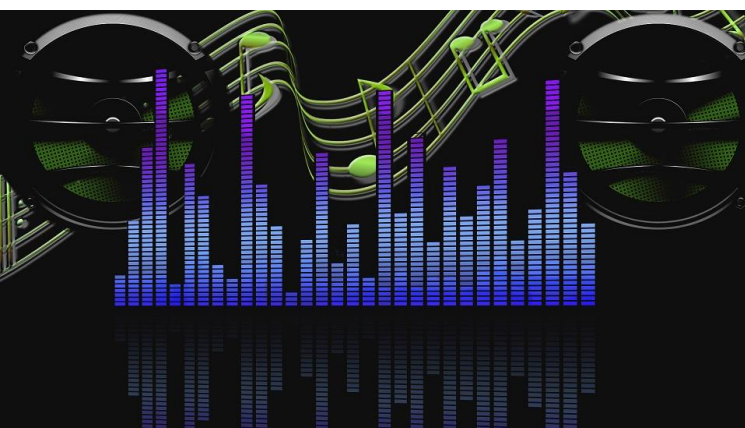
HAŁAS I JEGO SKUTKI

Hałas to nic innego jak drgania akustyczne o wysokiej intensywności, odbierane jako nieprzyjemne i stresujące. Każdy miał z nim do czynienia. Każdy zdaje też sobie sprawę, że hałas nie tylko drażni, ale może powodować fizyczny ból, a także uszkodzenie słuchu. Jednak na tym nie kończy się jego negatywny wpływ na nasz organizm.

Wpływ hałasu na zdrowie określa się na podstawie poziomu jego intensywności, którą mierzymy w decybelach (dB). Przyjmuje się, że:

- hałas poniżej 35 dB nie jest szkodliwy (nie mniej już może powodować irytację i utrudniać koncentrację)
- od 35 dB do 70 dB zaczyna się negatywny wpływ na układ nerwowy (objawy to zmęczenie, obniżenie efektywności działań, problemy z zasypianiem). Taki hałas utrudnia komunikację

- przebywanie w trwającym stale hałasie o natężeniu 70–85 dB powoduje trwałe pogorszenie słuchu, bóle głowy i rozstrój nerwowy. W takich warunkach znacznie obniża się wydajność naszej pracy (hałas jest w szkołach, każdy będący w dużej szkole na przerwie tego doświadczył)
- próg bólu wynosi ok. 120 dB
- natężenie hałasu od 85 do 130 dB powoduje uszkodzenie słuchu, zaburza funkcjonowanie układu krążenia i nerwowego, wpływa też ujemnie na zmysł równowagi
- hałas o natężeniu 130 dB–150 dB generuje drgania niektórych organów wewnętrznych, co może prowadzić do poważnych uszkodzeń słuchu
- ekspozycja na hałas o natężeniu powyżej 150 dB przez dłużej niż 5 min. wywołuje paraliż organizmu, mdłości, zaburzenie równowagi, stany lękowe, a także może skutkować depresją i różnymi chorobami psychicznymi.



Włączony telewizor czy przeciętna rozmowa generuje hałas o natężeniu od 30 do 60 dB. Ruch uliczny – ok. 80 db, zaś młot pneumatyczny – 100 dB.

Warto zaznaczyć, iż każdy z nas ma odmienną, subiektywną wrażliwość na hałas. Postrzeganie hałasu zależy nie tylko od rodzaju dźwięku, ale od cech fizjologicznych narządu słuchu danej osoby, jej indywidualnych odczuć, reakcji emocjonalnych, a także wieku, stanu zdrowia, psychicznej odporności oraz nastroju w danym momencie. Te same warunki akustyczne jedna osoba może ocenić jako znośne, podczas gdy inną uzna je za dokuczliwe. **Z badań wynika, że najniebezpieczniejsze dla słuchu są dźwięki średnie i wysokie** – niskie odbieramy jako mniej uciążliwe i są też dla nas mniej szkodliwe. Ponadto więcej szkody od hałasu o natężeniu stałym może uczynić hałas impulsowy, który powoduje raptowne skoki ciśnienia.

Narząd słuchu, będący czujnikiem hałasu, jest najbardziej wystawiony na jego działanie. Długotrwały hałas oddziałuje na ucho wewnętrzne (ślimak), powodując niedosłuch. Również szumy uszne mogą być skutkiem hałasu. Są to irytujące dźwięki, których doświadczamy nawet w ciszy. Negatywne konsekwencje przebywania w hałasie sięgają również innych obszarów zdrowotnych.

Skutkami przebywania w hałasie mogą być:

- stres, niepokój
- rozdrażnienie
- zmęczenie
- dekoncentracja i spadek wydajności pracy
- agresja
- zaburzenia snu
- u dzieci – niedorozwój umysłowy
- podniesienie poziomu cukru i stężenia cholesterolu we krwi

- problemy z układem krążenia (tachykardia, zawroty głowy, duszności, męczliwość, nadciśnienie, choroba wieńcowa)
- zwiększone ryzyko wystąpienia zawału serca
- podniesienie temperatury ciała
- wyczerpanie fizyczne i psychiczne
- zaburzenia hormonalne
- nerwicę i choroby psychiczne
- obniżenie jakości życia.

Trzeba zaznaczyć, iż skutki hałasu nie występują od razu. Zazwyczaj ulegają kumulacji i ujawniają się dopiero po dłuższym czasie, powodując rozległe problemy zdrowotne i zaburzając ogólne funkcjonowanie organizmu.

PODSUMOWANIE

Powrót do stacjonarnego trybu nauczania nie sprawi w magiczny sposób, że znikną problemy psychofizyczne uczniów i nauczycieli. Powrót do przepelnionej szkoły nie poprawi sytuacji ucznia, któremu brakowało miejsca w ciasnym domu. Agresję, wywołaną brakiem przestrzeni, wyładowuje teraz w szkole, a nie w rodzinie. Zmęczenie pracą przed monitorem zamieni na

zmęczenie hałasem. Zapowiadane programy zajęć wyrównawczych i wsparcia psychologicznego uczniów w obliczu tak szkodliwych warunków pracy są jak picie syropu na kaszel zamiast rzucenia palenia. Hałas, brak przestrzeni i prywatności, niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb fizjologicznych znów będą wywoływać negatywne skutki zdrowotne. Zawalczmy o poprawę warunków pracy uczniów i nauczycieli. Ewa Radanowicz, Oktawia Gorzeńska i wiele innych osób pokazują, że jeżeli włączą się do tego rodzice, to zmiana na lepsze jest możliwa.

Bibliografia:

Wykład - Wpływ hałasu na zdrowie

Wpływ hałasu na człowieka

Zagrożenie hałasem w środowisku pracy w Polsce

Badania uciążliwości hałasu niskoczęstotliwościowego w pomieszczeniach do prac biurowych i koncepcyjnych

Warunki w więzieniu - przepisy

Motywy agresji

Dworak K, Domańska H., Paciej J., Hałas środowiskowy a zdrowie, Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Katowicach, Oddział Higieny Komunalnej i Środowiska
Grzesik J., Hałas komunalny jako szkodliwość środowiskowa, „Medycyna Środowiskowa” Czasopismo PTMŚ, 2004, Tom 7, nr 2

Psychoterapeuta Paweł Drożdżak w rozmowie z Renatą Mazurowską

Joanna Wilmańska

Absolwentka Wydziału Chemii UAM

współautorka obudowy metodycznej dla nauczycieli do podręcznika chemii dla klasy 7 MAC Edukacja prowadzi na Facebooku strony „Barwy chemii” i „OK Chemia”



kompleksowe
rozwiązania
dla edukacji

=



+



+



Interaktywna edukacja taniej o VAT!

Specjalna oferta dla szkół - teraz wybrane projektory interaktywne tańsze o wartość podatku VAT.

- żywotność lasera do 12 lat*
- idealna widoczność w jasnych pomieszczeniach
- 5 lat gwarancji



* 20000h - 12 lat świecenia po 8 godzin dziennie/
5 dni w tygodniu/ 42 tygodnie w roku



EPSON
EXCEED YOUR VISION

Interaktywna edukacja

Andrzej Bieniek

Jakub Łapiński



Nauczyciele szukający nowych rozwiązań pozwalających sprawnie funkcjonować z zachowaniem zasad bezpieczeństwa, takich jak np. dystans społeczny, coraz chętniej zwracają się ku projektorom. Wśród nich szczególnie wyróżniają jasne i długowieczne laserowe modele interaktywne - takie jak seria edukacyjna od Epson.

DUŻY ROZMIAR, INTUICYJNOŚĆ, BEZPIECZEŃSTWO

Największą zaletą projekcji z punktu widzenia zastosowań w edukacji jest obraz: większy rozmiar przekłada się na lepszą widoczność i czytelność - nawet, jeśli dziecko siedzi w dalszym rzędzie ławek. Wpatrywanie się, szczególnie z bliska, w matrycę monitora skutkuje zmęczeniem oczu i wysuszaniem spojówek. Tymczasem obraz z projektora dociera do oczu jako światło odbite, co jest bardziej przyjazne dla wzroku, a dodatkowo jest wystarczająco jasny, by można było z niego korzystać także w świetle dziennym - bez utraty czytelności.

Dzięki użyciu projektora - szczególnie interaktywnego - znacznie łatwiej jest zyskać, a następnie utrzymać uwagę dzieci. Zaangażowanie w naukę na wielkim ekranie jest znacznie większe niż przy rozwiązywaniu zadań kredą

na tablicy czy w zeszytach ćwiczeń. Rozwiązania te wyznaczają nowy standard edukacji - pozwalają stworzyć fascynujące środowisko nauczania, w którym osoby uczące się mają znany widok na ekran z każdego miejsca w sali lekcyjnej, mogą wprowadzać swoje uwagi na ekranie i brać udział w zajęciach za pomocą własnych urządzeń mobilnych. Interaktywne rozwiązania edukacyjne od Epson zapewniają swobodę w przygotowywaniu cyfrowych zajęć, które spełniają wymogi dzisiejszych, zaawansowanych technologicznie uczniów i nauczycieli, zachęcają do aktywnego udziału i wspomagają naukę.

Projektory Epson wyróżniają się łatwością podłączania, obsługi, a także montażu: dla porównania typowy 70-calowy płaski monitor waży około 70 kg, w porównaniu z zaledwie kilkoma kilogramami wagi projektora.

Dzięki temu projektor może być bezpiecznie instalowany w każdej klasie niezależnie od materiału z jakiego jest wykonana ściana.

LASEROWE NOWOŚCI W KOMPLETNYM PAKIECIE

Projektory EB-695Wi, EB-725Wi i EB-735Fi to urządzenia, które świetnie sprawdzą się w każdej klasie, niezależnie od powierzchni.



kompleksowe
rozwiązania
dla edukacji

=



+



+



Dzięki dużej jasności do 4.000 lumenów, wysokiemu kontrastowi i żywotności laserowego źródła światła do 20.000 godzin, staną się one efektywną pomocą dla każdego nauczyciela. Obraz jaki możemy wyświetlić to, od 70-100" co zapewnia dobrą widoczność także dla osób z ostatnich ławek. Dodatkowo dzięki wbudowanemu Wi-Fi i funkcji Miracast można bezprzewodowo wyświetlać treści z komputera, czy smartfona. Wszystkie wymienione modele objęte są 5 letnią gwarancją producenta.

INTERAKTYWNY OBRAZ 100" ...TAŃSZY O WARTOŚĆ VAT!

Co bardzo ważne do końca września trwa promocja skierowana do rynku edukacji, w której te trzy urządzenia oferowane są w zestawach obejmujących sam projektor, uchwyt ścienny, pisaki interaktywne i moduł dotyku oraz tablicę w cenie pomniejszonej o wartość podatku VAT!

Model	Rozdzielczość	Przekątna	Gwarancja	Cena detal. brutto
EB-695Wi	WXGA (HD)	do 100"	5 lat	7 900 zł
EB-725Wi	WXGA (HD)	do 100"	5 lat	8 900 zł
EB-735Fi	Full HD	do 100"	5 lat	9 900 zł

* Ceny obowiązujące do 30 września 2021 r.

Projektory interaktywne Epson to intuicyjna obsługa, dzięki której z łatwością poprowadzisz lekcje i zyskasz uznanie w oczach uczniów i ich rodziców.

DLACZEGO EPSON?

- Pełna komunikacja bezprzewodowa - udostępniaj materiały z komórek, tabletu, czy laptopa bez plątaniny kabli i kłopotów z ich podłączeniem.
- Laserowe źródło światła - korzystaj z projektora bez ograniczeń czasowych, włączaj i wyłączaj urządzenie zawsze kiedy tego potrzebujesz bez obaw o żywotność. Zapomnij o wymianie lampy i zaoszczędź pieniądze na inne wydatki.
- Funkcje interaktywne - korzystaj z pisaka lub obsługi palcem, zależnie od rodzaju zajęć i potrzeb. Na interaktywnym 100 calowym ekranie może pracować kilku uczniów jednocześnie.
- Największa przekątna obrazu wśród projektorów interaktywnych bije na głowę monitory 75". Komfort nauki i dzielenia się treściami także podczas pracy w dużych grupach uczniów oraz oszczędność czasu traczonego na przekazywanie treści niewidocznych na zbyt małym ekranie.

Andrzej Bieniek

Jakub Łapiński

EPSON EUROPE B.V.

Oddział w Polsce



kompleksowe
rozwiązania
dla edukacji

=



+



+



Praktyki studenckie w szkole

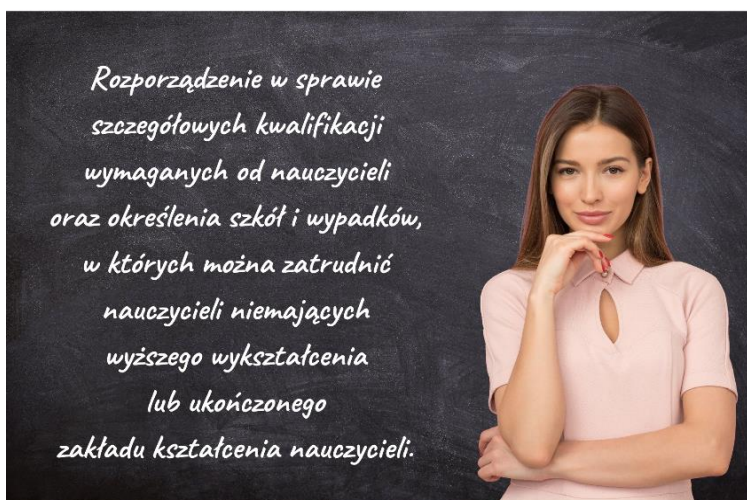
Roman Lorens

Nieodłącznym elementem przygotowania studenta do zawodu nauczyciela jest odbycie praktyk w szkole. Punktem wyjścia staje się *Rozporządzenie w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli*. Obecnie od przyszłego nauczyciela wymaga się odbycia co najmniej 150 godzin pozytywnie ocenionych praktyk pedagogicznych. To, jak te praktyki się odbędą i czy będą miały sens, w dużej mierze zależy zarówno od podejścia samego praktykanta, jak i personelu konkretnej szkoły. Jak więc zorganizować praktyki studenckie, by nie narzekać później podczas rozmów kwalifikacyjnych, że absolwenci studiów nie mają pojęcia, z czym wiąże się praca w szkole?

PRAKTYKI A PRAWO

Na podstawie wymagań zawartych w Rozporządzeniu w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela przygotowuje się na uczelniach program praktyk. Wytyczne te są również najczęściej zawarte w dzienniczkach praktyk oraz w skierowaniach i umowach, które student przynosi ze sobą, prosząc o możliwość odbycia

praktyk. Pierwszym obowiązkiem dyrektora jest więc zapoznanie się z wymaganiami, jakie stawia przed studentem prawo oświatowe oraz uczelnia. Wszystkie kolejne są jego rozwinięciem.



Trzeba w tym miejscu podkreślić, że uczelnie posiadają dużą autonomię w ustalaniu przebiegu praktyk w związku z regulacjami Ustawy o szkolnictwie wyższym – każdorazowo dyrektor musi więc wnikliwie zapoznać się z regulaminem praktyk, by wiedzieć, czego oczekuje od placówki i praktykanta konkretna uczelnia.

CEL PRAKTYK

Bez względu na to, z jakim etapem edukacyjnym są związane praktyki, mają one pozwolić osobie uczącej się skonfrontować wiedzę teoretyczną z praktycznym jej wykorzystaniem.

Ponadto praktykant ma okazję przekonać się, czy wybrana przez niego droga zawodowa rzeczywiście mu odpowiada. Przekładając to na realia edukacji szkolnej – przyszły nauczyciel podczas praktyk powinien dowiedzieć się jak najwięcej o tym, jak placówka funkcjonuje, oraz mieć możliwość sprawdzenia siebie w typowych zadaniach nauczyciela szkoły. Trzeba pamiętać, że nauczyciel w szkole zajmuje się nie tylko dydaktyką, ale również wychowaniem i opieką. Praktyka powinna pozwolić studentowi poznać wszystkie te obszary działania.

Cele zostaną osiągnięte tylko wówczas, gdy szkoła i praktykant potraktują zadanie poważnie. Nie chodzi tu o „odbębnienie” 150 godzin, ale o rzeczywiste przygotowanie się do przyszłej pracy.



OBOWIĄZKI DYREKTORA

Dyrektor szkoły rzadko pełni funkcję opiekuna praktyk, ale zawsze ma obowiązek nadzorować, czy praktyka, na którą wyraził zgodę na terenie swojej placówki, przebiega prawidłowo.

Jego najważniejsze czynności w tej kwestii to:

1. Przyjęcie praktykanta – sprawdzenie i podpisanie umowy, zapoznanie się z warunkami zaliczenia studentowi praktyki.
2. Weryfikacja tożsamości praktykanta – to przecież osoba, która będzie miała kontakt z uczniami znajdującymi się pod opieką szkoły.
3. Wyznaczenie opiekuna praktyk (najczęściej uczelnia wymaga do tego nauczyciela mianowanego) i przekazanie informacji dotyczących przebiegu praktyk oraz stworzenie warunków do ich odbycia.
4. Monitorowanie przebiegu praktyk (rozmowa kontrolna z opiekunem praktyk).
5. Zobowiązanie studenta do zachowania tajemnicy służbowej, szczególnie związanej z wiedzą na temat podopiecznych (najlepiej pisemnie).
6. Weryfikacja, czy praktykant ma ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków i/lub odpowiedzialności cywilnej (w zależności od regulaminu uczelni i szkoły).
7. Zatwierdzenie dziennika praktyk i wystawienie opinii o praktykancie zawierającej ocenę (jeżeli uczelnia tego wymaga).

Nauczyciel, któremu dyrektor powierzył praktykanta, na wstępie powinien, podobnie jak dyrektor, zapoznać się wnikliwie z programem praktyk. Nie może też poprzestawać na wpuszczeniu studenta na zajęcia, posadzeniu go z boku. Najcenniejsza jest rozmowa – wyjaśnienie, co i dlaczego się robi.

Wówczas młody człowiek może świadomie obserwować i wyciągać wnioski.

OBOWIĄZKI OPIEKUNA PRAKTYK

Oto najważniejsze zadania, jakie stoją przed opiekunem:

1. Zapoznanie praktykanta z najważniejszymi aktami prawnymi (wewnętrznymi i zewnętrznymi), które regulują pracę szkoły.
2. Wprowadzenie w środowisko szkoły – przede wszystkim przedstawienie praktykanta uczniom i zachęcenie ich do otwartej postawy wobec praktykanta.
3. Wdrożenie w praktyczne wykorzystanie wiedzy metodycznej (obserwacja zajęć, samodzielne prowadzenie zajęć przez studenta).
4. Ustalenie harmonogramu przebiegu praktyk.
5. Ustalenie tematów i celów zajęć prowadzonych przez studenta (akceptacja konspektów i zatwierdzanie ich podpisem – jeżeli wymaga tego uczelnia). Zachęcanie do spróbowania różnych metod, w tym korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych.
6. Zapoznanie z dokumentacją prowadzoną przez nauczyciela.
7. Zaproszenie studenta do różnych działań szkoły, by pokazać mu, jak wszechstronnie powinien działać nauczyciel.
8. Przedstawienie procedury awansu zawodowego.
9. Zapoznanie z możliwościami doskonalenia zawodowego.
10. Dzielenie się doświadczeniem w zakresie rozwiązywania problemów wychowawczych (opis różnych przypadków).
11. Umożliwienie spotkania z różnymi specjalistami pracującymi na terenie szkoły (pedagog, psycholog, logopeda, inni nauczyciele).
12. Zapoznanie z zasadami współpracy z rodzicami (w miarę możliwości zaproszenie do obserwacji takich rozmów – po otrzymaniu zgody od danego rodzica).
13. Zachęcanie praktykanta do ewaluacji swoich działań oraz refleksyjnego podejścia do obserwacji zajęć.
14. Obserwacja działań oraz zachowania praktykanta, a także jego umiejętności odnalezienia się w nowej sytuacji w celu dokonania rzetelnej i wielokierunkowej oceny.



Największym wyzwaniem dla opiekuna jest pogodzenie codziennej pracy z uczniami, uwzględniającej ich potrzeby, z wymaganiami stawianymi przez uczelnię.

Nie każdy typ zajęć i nie każdy temat nadaje się do tego, aby oddać go w ręce niedoświadczonej osoby. Przez cały czas opiekun musi pamiętać, że odpowiedzialność za klasę spoczywa na nim. Niedopuszczalne (a niestety praktykowane) jest zostawienie praktykanta sam na sam z uczniami. Konsekwencje – łącznie z dyscyplinarnymi – ponosi wówczas nieobecny nauczyciel.

Przed opiekunem praktyk stoi także nietatwe zadanie przygotowania oceny praktykanta. Warto, by we współpracy z dyrektorem opracował sposób wystawienia takiej opinii, aby pełniła ona także funkcję wspomagającą studenta i wyznaczała mu kierunek dalszego rozwoju. Można w tym celu posilkować się kompetencjami, które stawiane są przez Kartę nauczyciela i podstawę programową.

PLAN OPINII O PRAKTYKANCIE

1. Informacje ogólne o praktyce (termin i miejsce realizacji praktyki).
2. Ocena praktykanta w zakresie:
 - posiadanej wiedzy psychologicznej i pedagogicznej potrzebnej w pracy w szkole i umiejętności wykorzystania jej w praktyce,
 - posiadanej wiedzy z zakresu dydaktyki i metodyki nauczania i umiejętności wykorzystania jej w praktyce,
 - umiejętności uczenia się i doskonalenia własnego warsztatu pedagogicznego z wykorzystaniem nowoczesnych

środków i metod pozyskiwania i przetwarzania informacji i materiałów,

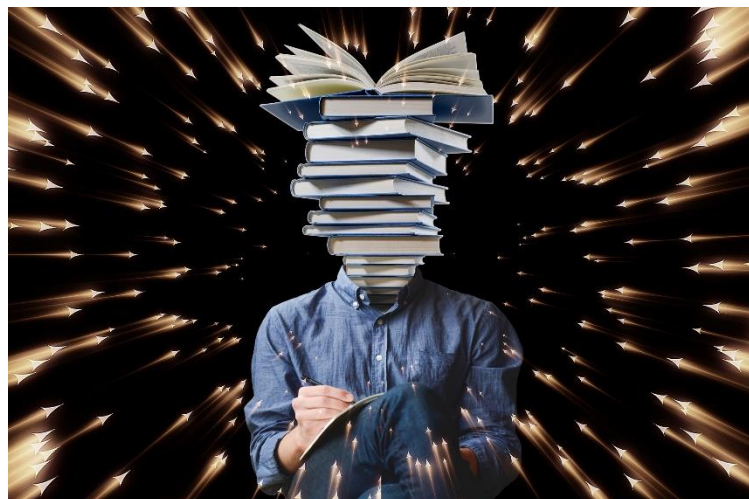
- wrażliwości etycznej, empatii, otwartości, refleksyjności oraz postaw prospołecznych i poczucia odpowiedzialności,
 - umiejętności komunikowania się z członkami społeczności szkolnej (uczniowie, rodzice, nauczyciele, specjaliści),
 - umiejętności dokonywania obserwacji sytuacji i zdarzeń pedagogicznych, diagnozowania ich, opisu oraz wyciągania z nich wniosków do dalszej pracy wychowawczej – umiejętności diagnostyczne,
 - umiejętności dobierania i wykorzystywania dostępnych materiałów, środków i metod pracy w celu efektywnego planowania i realizowania działań dydaktyczno-wychowawczych,
 - umiejętności zróżnicowanego wykorzystywania technologii informacyjnej w pracy pedagogicznej,
 - umiejętności pracy w zespole, zaangażowania w zadania, wykazywanej inicjatywy, samodzielności,
 - umiejętności analizowania własnych działań pedagogicznych,
 - wykazywanej świadomości rangi zawodu nauczyciela i wynikających z niej obowiązków – kompetencje społeczne,
 - posiadanej wiedzy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy (szczególnie w kontekście pracy z uczniami).
3. Ocena końcowa wynikająca z powyższego opisu.

Niestety zdarza się, że studenci nie traktują praktyk poważnie, chcąc szybko uzyskać zaliczenie. Jednak jeżeli student nie ma w ogóle kontaktu ze szkołą, powinien rzetelnie odbyć praktykę. To jedyna szansa, by sprawdzić, czy obrana droga zawodowa jest słuszna.

OBOWIĄZKI PRAKTYKANTA

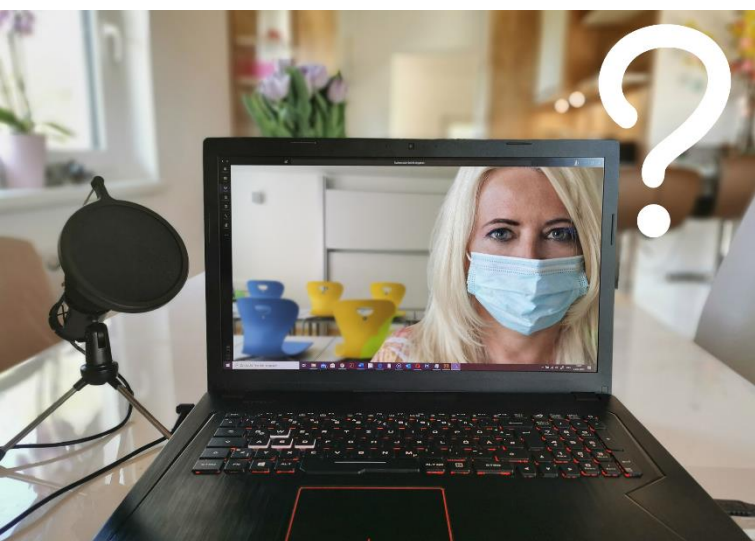
Oto, czego szkoła może oczekiwać od studenta:

1. godnej postawy na terenie szkoły i poza nią (to także godne reprezentowanie uczelni), wymagana jest od niego zatem np. kultura osobista, staranny język, okazywanie szacunku pracownikom szkoły oraz uczniom, respektowanie zakazu palenia na terenie szkoły oraz w jej pobliżu,
2. rzetelnego realizowania przyjętego programu praktyk i ustalonego harmonogramu spotkań z opiekunem praktyk,
3. prowadzenia dokumentacji wymaganej przez uczelnię i szkołę,
4. zaangażowania, zainteresowania wykonywaniem powierzonych obowiązków,
5. obserwowania zajęć opiekuna i innych nauczycieli – przygotowanie się do omówienia i analizy każdego zajęcia,
6. prowadzenia zajęć pod kontrolą opiekuna – w tym przygotowania konspektów z zastosowaniem nowoczesnych metod nauczania oraz uwzględnieniem indywidualizacji (liczba zajęć i sposób ich dokumentowania będzie się różnić na poszczególnych uczelniach),
7. inicjatywy w próbie rozwiązywania problemów wychowawczych pojawiających się w trakcie trwania praktyki,
8. podjęcia próby diagnozowania potrzeb grupy, w której prowadzi zajęcia,
9. motywowania podopiecznych do współpracy z nim podczas zajęć,
10. inicjatywy w przygotowaniu przedsięwzięć innych niż zajęcia dydaktyczne, które pozwolą na nawiązanie dobrych relacji ze środowiskiem szkolnym (w tym rodziców).



Podsumowując rozważania o zadaniach szkoły i praktykanta, warto wspomnieć, że, według Ustawy o szkolnictwie wyższym, praktyki są integralną częścią kształcenia – nie mniej ważną niż zajęcia teoretyczne. Nie tylko uczelnie powinny się zatem starać, by lepiej zorganizować współpracę z podmiotami, którym powierzają praktykę – także dyrektor szkoły powinien włożyć w to pewien wysiłek. Ostatecznie to on jest wykonawcą i koordynatorem praktyk, wybiera opiekuna praktyk i kontroluje ich prawidłowy przebieg.

Zgodnie ze standardem kształcenia nauczycieli praktyki zawodowe na studiach oraz na studiach podyplomowych przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela odbywają się w placówkach systemu oświaty. Praktyki te nie mogą być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, ponieważ do kształcenia standaryzowanego nie mają zastosowania ogólne zasady odbywania praktyk zawodowych w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii.



PRAKTYKI A EPIDEMIA

Nauczycielskie praktyki zawodowe w czasie epidemii – związane są ze zmianą standardu kształcenia nauczycieli. Zatem praktyki zawodowe w kształceniu przygotowującym do wykonywania zawodu nauczyciela w roku akademickim 2020/2021 będą mogły być realizowane przez:

- prowadzenie przez studenta lub uczestnika studiów podyplomowych zajęć z wykorzy-

staniem metod i technik kształcenia na odległość, obserwowanych przez opiekuna praktyki lub nauczyciela akademickiego oraz innych studentów lub uczestników studiów podyplomowych, a następnie analiza tych lekcji lub zajęć;

- bycie asystentem nauczyciela prowadzącego zajęcia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość;
- obserwowanie przez studentów lub uczestników studiów podyplomowych zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość prowadzonych przez nauczyciela, a następnie rozmowa z nauczycielem lub opiekunem praktyk;
- przygotowywanie przez studentów lub uczestników studiów podyplomowych projektów edukacyjnych do wykorzystania w placówce systemu oświaty, m.in. scenariuszy lekcji lub zajęć, autorskich rozwiązań dydaktycznych, propozycji rozwiązań pojawiających się w placówce problemów opiekuńczo-wychowawczych, propozycji zindywidualizowanej pracy z uczniami zdolnymi oraz uczniami ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się;
- prowadzenie przez studenta lub uczestnika studiów podyplomowych zindywidualizowanej nauki z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość z uczniem (przede wszystkim szczególnie uzdolnionym lub potrzebującym pomocy w nauce) – za zgodą rodzica, opiekuna praktyk oraz nauczyciela akademickiego;

- udział studenta lub uczestnika studiów podyplomowych w prowadzonych, z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej, spotkaniach szkolnych zespołów przedmiotowych, zespole wychowawców klas oraz radzie pedagogicznej, a także w miarę możliwości w spotkaniach z rodzicami;
- prowadzenie z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej rozmów studenta lub uczestnika studiów podyplomowych z opiekunem praktyki, dyrektorem szkoły, nauczycielem pedagogiem, nauczycielem psychologiem, nauczycielem bibliotekarzem, nauczycielami wychowawcami ze świetlicy szkolnej lub innymi nauczycielami (w szczególności odpowiedzialnymi za udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej);
- zapoznanie się przez studenta lub uczestnika studiów podyplomowych ze specyfiką szkoły oraz aktami prawa wewnętrznego, jak również zasadami BHP szkoły;
- analizę dzienników lekcyjnych, które są prowadzone w formie elektronicznej (za zgodą dyrektora szkoły).

Ponadto przy realizacji praktyk zawodowych można stosować następujące rozwiązania:

- student lub uczestnik studiów podyplomowych prowadzi symulację lekcji wychowawczej (lekcji wychowawczych) – na podstawie przygotowanego przez siebie scenariusza – obserwowaną przez nauczyciela akademickiego, dla innych osób z grupy odbywającej praktykę zawodową, a po zakończeniu lekcji ma miejsce analiza przeprowadzonych zajęć w ramach praktyki dydaktycznej; każdy z grupy występuje w roli zarówno prowadzącego zajęcia, jak również obserwatora;
- student lub uczestnik studiów podyplomowych prowadzi symulację lekcji z danego przedmiotu, obserwowaną przez nauczyciela akademickiego, dla innych osób z grupy odbywającej praktykę zawodową, a po zakończeniu lekcji ma miejsce analiza przeprowadzonych zajęć w ramach praktyki dydaktycznej; każdy z grupy występuje w roli zarówno prowadzącego zajęcia, jak również obserwatora;
- przygotowywanie przez studentów lub uczestników studiów podyplomowych projektów edukacyjnych do wykorzystania w placówce systemu oświaty, m.in. scenariuszy lekcji lub zajęć, autorskich rozwiązań dydaktycznych, propozycji rozwiązań pojawiających się w danej placówce systemu oświaty problemów wychowawczych i opiekuńczych, propozycji zindywidualizowanej



pracy z uczniami zdolnymi oraz uczniami ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się;

- zapoznanie się przez studenta lub uczestnika studiów podyplomowych ze specyfiką placówki oraz aktami prawa wewnętrznego, jak również zasadami BHP placówki;
- analiza dzienników lekcyjnych, które są prowadzone w formie elektronicznej (za zgodą dyrektora szkoły).

Podstawa prawna:

Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 85 ze zm.),
 Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta nauczyciela (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2215) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczególnych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1289) Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz.U. 2019 poz. 1450 ze zm.),
 Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 sierpnia 2020 r. w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz.U. 2020 poz. 1389 ze zm.).

Roman Lorens

ambasador marki MAC Technologie

specjalista prawa oświatowego

ekspert ds. awansu zawodowego nauczycieli

wieloletni wykładowca, trener



Dołącz do inspirującej społeczności dla nauczycieli i dyrektorów szkół podstawowych!

- webinary
- prezentacje
- materiały edukacyjne



kompleksowe
rozwiązania
dla edukacji

=



+



+



Subwencje

MEiN

To ostatni rok dofinansowania wyposażenia w pomoce dydaktyczne z przedmiotów: biologia, geografia, chemia i fizyka w ramach wsparcia finansowego MEiN z 0,4% rezerwy części oświatowej.

Sprawdź, czy Twoja placówka spełnia kryteria.

Złóż wniosek i skorzystaj z dofinansowania.

Terminy składania wniosków:

- pracownie przedmiotowe (kryterium V) do 31 maja 2021 r.
- wyposażenie nowo wybudowanych lub świeżo zaadaptowanych sal lekcyjnych (kryterium VI)
I tura do 28 maja, II tura do 4 października 2021 r.

Doposaż sale i pracownie

Pobierz gotowe wnioski ze strony:
WWW.MAC.PL/SUBWENCJE-MEN

**DO WYKORZYSTANIA
ZOSTAŁO 100 MLN ZŁ NA:**

- pomoce dydaktyczne
- sprzęt multimedialny
- oprogramowanie
- dygestoria, szafki na chemikalia



Posiłek

w szkole i w domu

Rząd przeznaczył 200 mln zł na szkolne stołówki i jadalnie w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”.

Dzięki temu placówki mogą liczyć na dofinansowanie w wysokości **80 000 zł** na doposażenie obecnych lub uruchomienie nowych stołówek bądź **25 000 zł** na poprawę standardu i wyposażenie jadalni.

Program jest kierowany do organów prowadzących publiczne szkoły podstawowe. Wymogiem uzyskania dofinansowania jest wkład własny w wysokości 20% środków potrzebnych do realizacji zadania.

Szkoły chęć udziału w projekcie powinny zgłaszać do organów prowadzących do **15 kwietnia danego roku** (nabór trwa do 2023 r.).

Skonsumuj dofinansowanie

Zobacz więcej na:
WWW.MAC.PL/STOLOWKI

**ZADBAJ O ZDROWE I ŚWIEŻE
POSIĘKI DLA UCZNIÓW,
KORZYSTAJĄC Z BOGATEGO
DOŚWIADCZENIA NASZYCH
PARTNERÓW.**

- gotowe zestawy
- pełna oferta produktowa
- konsultacje merytoryczne



Kompleksowa oferta dla szkół

SIEĆ OGÓLNOPOLSKICH KONSULTANTÓW
do dyspozycji

BLISKO 5 000 PRODUKTÓW
w ofercie

CERTYFIKOWANE PRODUKTY
– gwarancja bezpieczeństwa i trwałości

KOMPLEKSOWA OBSŁUGA
przedsprzedażowa i posprzedażowa

FACHOWE DORADZTWO
w doborze

PONAD 30 LAT
doświadczenia w edukacji



mac

kompleksowe
rozwiązania
dla edukacji